

Janko Petrovec

stran 12

MARTINA VATOVEC
stran 34

OSMAN DEDIĆ
stran 36

KAMELEONI
stran 38

TRENDI
stran 42

stran 8

CAN
COSTIERA
COMUNITÀ AUTOGESTITA COSTIERA
DELLA NAZIONALITÀ ITALIANA

TOMAŽ PEROVIČ

Jaka Repanšek je v Gledališču Koper nedolgo nazaj razložil, v čem je razlika med Ameriko, Kitajsko in Evropo. Amerika inovira, Kitajska kopira in Evropa razpravlja. Pred časom je nekdo napisal, da smo v Sloveniji uspeli v zadnjih 25 letih le zgraditi nov stanovanjski objekt v Ljubljani, kjer je včasih stal Šumi. V tem času je Elon Musk poslal v vesolje prve rakete. Več kot 20 let potrebujemo za določitev nove cestne trase, ki bi turiste peljala mimo Kopra. Trasa še ni določena in vsaj še nekaj let bo trajalo, da se bodo odločili in še kar nekaj let, da bodo cesto zgradili. Vse je res. Kaj pa si želimo mi? Nekoga, ki je učinkovit, hiter in dinamičen ali spoštovanje vseh mogočih institucij, ki se morajo o določeni stvari ali projektu izreči, preden pride do uresničitve. Sedanja birokracija nas je pripeljala tako daleč, da si želimo večje učinkovitosti kot nasprotje sedanjemu zapletenemu sistemu odločanja. Potem vidimo Elona Muska, ki z motoriko na odru ponazarja njegova odpuščanja vseh povprek v ameriški administraciji. Dobimo izrazito populistične politike, ki z jasnimi, nedvoumnimi slogani prepričujejo, da bodo nekaj storili hitro in učinkovito. In potem se zbudimo v svet, kjer sedanjemu predsedniku naštejejo več kot 50 neresničnih in popolnoma izmišljenih izjav v nekaj tednih in ugotovimo, da ljudi, ki bi jih to razburilo, ni več prav dosti. »Hecanje« z nacističnim pozdravom moti samo občutljivce. Zakoni so tukaj samo zato, da se kršijo in zakoni so tisti, ki preprečujejo boljše življenje in hitro reševanje naših težav. Absolutistični vladarji skupaj z multimilijarderji vladajo svetu. Nasproti demokraciji se postavi učinkovitost kot edino, ki lahko rešuje trenutne težave. To ni v redu. Pa še časa zmanjkuje.

Za stotine milijone evrov novega, vendar milijoni niso vse

Županu Kopra ob koncu mandata ne bo težko pokazati kaj otipljivega - negotovost pa ostaja pri oskrbi z vodo in še bolj pri cestah

PRED NEKAJ DNEVI SO KOPRČANI IZVEDELI, DA BODO ŠE PRED VOLITVAMI DOBILI NOV, MESTNI »KULTURNI DOM«, KI SO GA POIMENOVALI STIČIŠČE KULTUR, TOREJ SREDIŠČE KULTURNEGA USTVARJANJA IN PREDSTAVLJANJA V MESTU. PRENOVILI BODO NAMREČ SKORAJ 200 LET STARO SKLADIŠČE SOLI LIBERTAS IN S TEM POSKRBELO TAKO ZA OBNOVO SPOMENIKA LOKALNEGA POMENA KOT ZA VELIKO VEČ MOŽNOSTI KULTURNEGA ŽIVLJENJA V KOPRU. OBNOVLJENI LIBERTAS BI LAHKO BIL EDEN OD ADUTOV, ČE BI SE SEDANJI ŽUPAN HOTEL ŠE TRETJIČ POTEGOVATI ZA ŽUPANSKI MANDAT. O TEM ALEŠ BRŽAN ŠE NE ŽELI DATI JASNEGA ODGOVORA.

Libertas je bil pred 200 leti skladišče soli. V Kopru so jih imeli pet, zdaj sta ostali le še dve: že dolgo prenovljena Taverna, ki je odprt kulturni prostor, in Libertas. V njem so po drugi svetovni vojni najprej skladiščili bombaž, zatem ga je uporabljala Luka Koper za viličarje in traktorje in sprva tudi za skladiščenje vina. Zadnja leta postaja vse bolj uveljavljen kulturni prireditveni prostor, v katerem so gostili predvsem razstave, koncerte in druge prireditve. V štirih letih so v njem izpeljali 150 dogodkov, ki jih je obiskalo kar 50.000 ljudi. Kamnita stavba je impresivna, saj je kar 100 metrov dolga in 12 metrov široka, vendar je že tako dotrajana, da bi lahko bila nevarna za obiskovalce. Nikakor pa ne ustreza sodobnim standardom in zahtevam prireditvenih prostorov. Občina Koper je arhitektom že pred petimi leti zaupala izdelavo projektov. Kot nam je povedal Matjaž Bolčina iz ARP Studia,

so se soočili z vrsto vprašanj in dilem. Ker ostreje ni bilo primerno, so se odločili za njegovo popolno zamenjavo. Strešna kritina bo ostala siva, na strehi bodo na severni strani vgradili odprtine, da bodo pridobili več svetlobe. Poleg tega bodo nanjo namestili sončno elektrarno z močjo 128 kW. Ostreje bo statično povsem ločeno od obstoječih kamnitih zidov, ki jih bodo z zunanje strani ometali s posebnim protizunanjim vplivom odpornim ometom, v notranjost pa bo vsaj deloma videti gole, kamnite stene, ki so pri tleh široke 120, pri strehi pa 80 centimetrov. V skladišče bodo vgradili posebno jekleno konstrukcijo, ki bo omogočala postavitev novih prostorov v prvi etaži. Sprememba nekdanjega skladišča v dvoetažen objekt bo omogočila postavitev dveh dvoran (s 326 in 100 sedeži oziroma z večjim številom stojšč), galerijski razstavni prostor, teraso, lokala, pisarn in sanitarij.

Časopis in spletni portal OBALApus® sta vpisana v razvid medijev Ministrstva za kulturo pod zaporedno številko 2216. ISSN 2670-4609. Izdajatelj MBM MEDIA d.o.o., Portorož. Distribucija preko Pošte Slovenije v gospodinjstva občin Ankarana, Koper, Izola in Pirana. Število izvodov 27.200. Uredništvo: Pristaniška 14, 6000 Koper, urednistvo@obalaplus.si. Oglaševanje: marketing@obalaplus.si. Odgovorni urednik Mauro Belac, mauro.belac@obalaplus.si. Urednik Tomaž Perovič, tomaz.pерович@obalaplus.si. Člani uredništva: Boris Šuligoj, Bojana Leskovar, Nataša Benčič, Dorjan Marušič, Manca Hribovšek, Sašo Mejak, Katja Pegan, Eva Branc, Andreja Comino, Milica Golijanin, Andreja Čmaj Fakin, Nataša Fajon in Petra Mežnarc. Oblikovanje Emigma d.o.o. Prelom tiskane izdaje Tedy Grbec, GT-design d.o.o. Urejanje spletnega portala Elvis Dobrilovič. Stališča avtorjev prispevkov ne izražajo nujno stališč uredništva. Za točnost podatkov v podpisanih vsebinah odgovarjajo avtorji oz. naročniki objav. Avtor nepodpisanih vsebin je uredništvo. Promocijska sporočila in naročene objave so ločena od uredniških vsebin in označena z oznako . Datum izida 26. februar 2025. Strani s podnaslovom OBALApus AKTUALNO so financirala Ministrstvo za kulturo RS.

Župan Aleš Bržan je za nastajajoče stičišče kultur uporabil opis, da bo to nekakšen »epicenter kulturnih industrij«. Tu bodo lahko prirejali na stotine kulturnih dogodkov, srečanj, kongresov ..., ki so jih doslej v številnih drugih delih (prostorih) v mestu. Prenovo bo izpeljalo podjetje Makro 5 Gradnje, zato že vedo, da naložba znaša 6,5 milijona evrov (skupaj z DDV). Od tega naj bi približno 3 milijone evrov prispevala občina, nekaj manj kot 3,5 milijonov pa bo nepovratnih evropskih sredstev iz mehanizma celostnih teritorialnih naložb. Dela bodo začeli čez kak teden, saj po županovih besedah še čakajo ustrezna potrdila s pristojnega ministrstva za dodelitev omenjenega denarja. Po njegovih besedah bo Libertas obnoven jeseni 2026, tik pred lokalnimi volitvami.

ALI SE ŽUPAN PRIPRAVLJA NA VOLITVE?

Glede na to, da bo v naslednjem letu dograjenih več podobnih pridobitev, ki bodo bogatile življenje Koprčanov in njihovih gostov (ali pa bodo vsaj sredi gradnje), se samo ponuja vprašanje, koliko bo v teh pridobitvah tudi političnega kapitala. Koliko možnosti za večje zaupanje volivcev bi hkrati prinašale novosti in izboljšave na mestni ali medobčinski infrastrukturi. Zato smo novinarji vprašali župana, ali vse te naložbe napovedujejo, da se pripravlja na morebitno tretjo kandidaturu. Bržan je na vprašanje, ali misli ponovno kandidirati, odgovoril lakonično: »Če bo treba, bom. Če ne bo treba, pa tudi ne.« Za Obalo Plus pa je dodal: »V vsakem primeru želim ostati aktiven državljani, v naši stranki pa aktivni občani. Če bo naše delo spodbudilo kakega primerne kandidata, ga rad sprejemem, ga podpiram, bodisi kot kandidata bodisi kot protikandidata. Naj bo ta napredek izziv za tiste, ki jih uspešno delo v občini motivira. Če bo takih kandidatov več, bodo volivci lažje izbirali. Morda tako pridemo do resnih kandidatov, ki bodo dolgoročno dobro vodili občino in nam ne bo treba izbirati zgolj med občasnimi, »se-

zonskimi odrešitelji.« Novinarsko vprašanje je bilo postavljeno tudi zato, ker je dolgoletni župan in kandidat za župana Boris Popovič pred dnevi javno povedal Primorskim novicam, da namerava kandidirati za župana v izolski občini. To pa je sprožilo razprave o tem, kdaj je najbolj primeren čas najave županske kandidature.

LIBERTAS NI EDINA NOVOST V KOPRU

V Kopru trenutno poteka in bo v dveh ali treh naslednjih letih v izvajanju za veliko več sto milijonov evrov naložb različnih vlagateljev. Najbolj investira gospodarstvo in zasebniki, a tudi državo in občino čaka več nalog. Na območju koprške občine je seveda največja naložba drugi tir med Divačo in Koprmo, ki jo bodo dokončali prihodnje leto. Večja državna investicija je tudi 1,4 kilometra cestnega priključka Sermin z avtoceste do Luke Koper. Luka je začela 180 milijonov evrov vredno dograjevanje prvega (kontejnerskega) pomola, ki ga bodo dokončali konec 2027. Poleg teh pa pripravlja (izvaja) še za več kot 100 milijonov evrov drugih naložb. Med manjše sodi tudi dokončanje potniškega terminala, ki bo dograjen maja letos, zanj pa bo Luka namenila 3,6 milijonov evrov. Ta naložba nikakor ni namenjena samo pristaniškemu podjetju, ampak tudi občini Koper, turizmu in prebivalcem. Na območju ob starem mestnem jedru podjetje Grafist gradi stanovanjski kompleks Levji Grad s 130 stanovanji in tremi etažami podzemnih garaž. Grafist bo za to naložbo namenil vsaj 30 milijonov evrov, s prodajo stanovanj pa bi rad obrnil tudi več kot 50 milijonov evrov. Dvakrat večjega stanovanjskega projekta se je nedaleč stran na nekdanjem območju Tonicity lotil podjetnik Aco Kabanica, kjer gradijo prvo fazo soseske Nova, kjer naj bi v dveh letih zgradili 256 stanovanj (kasneje pa še toliko). Sklepamo lahko, da bo samo za prvo fazo soseske podjetje Aca Kabanice moralo nameniti kakih 50 milijonov evrov. Dodatna pridobitev bo velika trgovina Bauha-

BORIS ŠULIGOJ

us (na območju nekdanjega kamionskega terminala v Kopru). Za novo trgovino v slovenski Istri je Bauhaus namenil 32 milijonov evrov. Odprli jo bodo pred poletjem, v njej pa bodo zaposlili kakih 100 delavcev.

ZDRAVSTVENI CENTER, PLAŽA IN DVIGALO

Občina Koper ima že gradbeno dovoljenje za novi Zdravstveni center, ki ga bodo še letos začeli graditi na zemljišču med poslovno stavbo Barka in garažno hišo Sonce. »To bo v bistvu šele prvi del novega zdravstvenega doma, v katerega bodo predvidoma leta 2027 preselili celotno dejavnost iz sedanjega ZD, lekarno v centru starega mestnega jedra in vrsto ambulant (Olmo, Semedela, Šalara ...). Računamo, da bo gradnja takega zdravstvenega centra stala kakih 25 milijonov evrov. Zdaj se pripravljajo projekti za izvedbo, zato bi lahko dela začeli še letos. Ker bo nov zdravstveni center pobral večje število parkirišč, bomo morali nadgraditi parkirno hišo Sonce za dve nadstropji,« pojasnjuje koprski župan. Med večjimi naložbami omeni še prenavo kopališča Žusterna, kjer so dela začeli že januarja. Vrednost ureditve kopališča znaša 900.000 evrov. Šele po poletju se bodo

lahko lotili še obnove otroškega bazena in gostinskega objekta. To pa seveda ne bo končna rešitev tega kopališča. Največji zalogaj čaka občino šele v naslednjem mandatu. To je ureditev izpusta meteornih vod iz Žusterne, ki priteče v neposredno bližino kopališča Žusterna. Tudi pri tem projektu zamujajo, saj so pred nekaj leti inšpektorji prepovedali kopanje na tem kopališču, ker neurejena kanalizacija v Žusterni onesnažuje morje. Župan pravi, da šele pripravljajo projektno dokumentacijo, da bo ločevanje meteorne in fekalne kanalizacije terjalo več milijonov evrov vlaganj, a tudi najmanj tri leta dela.

Nedaleč od kopališča Žusterna že drugi mandat čaka na uresničitev obljubljenega dvigala z obale na Markovec, ki ga je velikopotezno zastavil predhodnik Boris Popovič, vendar načrta ni utegnil uresničiti. Župan Aleš Bržan pri tem projektu ni najbolj prepričljiv. Pove nam, da je projekte za dvigalo izdelal arhitekt Franci Pirš (isti arhitekt, kot je snoval dvigalo na Markovec že po Popovičevih zamislih), le da ga je Bržan zastavil bistveno skromneje in brez visokega razglednega stolpa. Težava pri uresnitvi dvigala sta dve zemljišči. Eno je last podjetnika Milana Mandarića, od katerega so ga nekaj že odkupili, nekaj še morajo. Drugo zemljišče je bilo nekoč v občinski lasti, občina ga je leta 2015 brezplačno prenesla na Dars, ki ga je potreboval za gradnjo predora Markovec. Zdaj ga pa Dars ne želi brezplačno vrniti občini, saj zanj zahteva vsaj milijon evrov. O pridobivanju tega zemljišča potekajo dogovori in različni formalni postopki, vendar bo trajalo še vsaj nekaj mesecev, preden ga občina pridobi. Šele po pridobitvi zemljišč bo lahko zaprosila za gradbeno dovoljenje. Aleš Bržan trdi, da bi dvigalo in objekti pod njim stali občino okrog šest milijonov evrov. Napoveduje tudi, da ga bodo lahko začeli graditi prihodnje leto, še pred koncem mandata.

PROJEKTE ZA VODO ŠELE NAROČAJO

Čeprav se v koprski občini postavljajo z uresničevanjem nekaterih infrastrukturnih projektov, pa ostajata ahilova peta vseh štirih županov štirih istrskih občin dva projekta: oskrba Istre z vodo in tranzitni promet v Istri, ki v marsičem ovirata gospodarski razvoj Istre. Še najbolj zvonečo rešitev za oskrbo južnoprimorskih občin z vodo je pripravilo 12 občin, štiri regionalna vodovodna podjetja in ministrstvo za naravne vire in prostor. Za projekt povezovanja štirih vodovodov in odpravo vodnih izgub v omrežjih bodo iz državnih in evropskih sredstev namenili 117 milijonov evrov. Zdaj šele začenjajo postopke izbire projektantov. Projekti bi morali biti izdelani v letu dni, prihodnje leto pa bi morali pridobiti zemljišča in gradbeno dovoljenja, če bi zares hoteli graditi in v manj kot treh letih zgraditi povezovalne cevovode med regijami. Najpomembnejša povezovalna vodovoda bi bila dva. Tisti, ki bo omogočil večji prenos vode iz črpališča Klariči (pri Brestovici) do Rodika. Ta vir Kraškega vodovoda Sežana

naj bi leta 2029 Istri omogočil dodatnih 50 litrov vode na sekundo. Enako dodatno količino vode (50 litrov na sekundo) pa naj bi do Rodika pripeljali tudi iz postojnskega vodovoda (Kovod Postojna), za kar je treba zgraditi povsem nov cevovod. Poleg teh vodovodov pa bi štirje regionalni vodovodi že morali začeti z zamenjavo luknjičastih starih cevi, ki v vseh primorskih (z vodo ne najbolj bogatih) občinah povzročajo velike izgube vode v omrežju. Popravilo dotrajanih cevi se zdi še najhitreje uresničljiv del ohranjanja razpoložljive vode. Pri pridobivanju soglasij oziroma služnosti za gradnjo novih cevi so imeli namreč na Krasu pred 14 leti že veliko slabih izkušenj in so enkrat že izgubili obljubljenih več kot 50 milijonov evrov evropskih sredstev za pridobitev več vode s Krasa. Ali jim bo uspelo do konca prihodnjega leta pridobiti vsa potrebna soglasja oziroma služnosti, bomo videli čez leto ali dve. Od velike suše je minilo že več kot 30 mesecev. Prebivalci Istre so pričakovali, da bi v tem času morali biti že zdavnaj narejeni vsi ti projekti, ki jih v teh dneh šele naročajo. Če dodamo, da v Istri vsaj 40 let moledujejo za stabilnejši vodni vir, lahko razumemo skepsu in zadržanost ob vseh napovedih in obljubah ter nadaljnjem več kot počasnem reševanju strateškega vprašanja. Niti tokrat za zamude ni krivo pomanjkanje denarja.

TRANZITNE CESTE V ISTRI DRŽAVA IN DARS NOČETA

Zelo podoben položaj je tudi pri reševanju tranzitnega prometa v hrvaško Istri. Državni prostorski načrt za cesto med Bertoki, Šmarjami in Dragonjo pripravljajo že 21 let. Po vseh razpravah in pritožbah krajanov Šalare šele zdaj pripravljajo prostorski predlog, da bi del ceste (kilometer ali dva) morda

vkopali pod zemljo. Očitno bo še nekaj let trajalo, da bo državni načrt sprejet. Nihče na ministrstvu ne prevzame odgovornosti, Koprsko pa hkrati že vsaj osem let obljublja, da bodo z rekonstrukcijo obstoječe Šmarske ceste za silo rešili promet, ki se skozi mesto vali proti Hrvaški. Za te zasilne rešitve bi potrebovali 35 milijonov evrov, gradili bi jih tri leta in ves ta čas dodatno ovirali promet. V treh letih bi lahko zgradili velik del končne rešitve (hitre ceste Bertoki-Dragonja) in denarja ne bi zapravljali. Več kot očitno je, da cestnega rebusa v Kopru pristojni na ministrstvu in Darsu nočejo rešiti.

Za reševanje cestnega problema (tudi za razvinjetenje edine državne ceste, ki gre skozi Koper) kot tudi za hitrejšo rešitev oskrbe z vodo, pa istrski župani v nobenem dosedanem mandatu, ne glede na politično barvo, niso bili uspešni. Očitno niso prepričljivi in ne znajo.

ČRNA PIKA ŽUPANU BRŽANU

Črno piko pa si koprski župan Aleš Bržan zasluži zaradi nenehnih kratkih stikov z vodstvom Gledališča Koper. Nedavno se je župan odločil, da Gledališču Koper odvzame majhen prostor (kakih 40 kvadratnih metrov) v pritličju ob gledališkem foajeju, ki služi gledališču za pogostitve, druženja po prireditvah, za tiskovne konference, izobraževanja in vrsto drugih, z gledališčem povezanih dogodkov. Ta prostor želi župan dodeliti Slovenskemu društvu za duševno zdravje Šent iz Ljubljane, da bi v njem odprl manjši gostinski prostor. Kot da v mestnem jedru župan ne najde drugega primernejšega prostora za sicer pohvale vreden namen. Zakaj je treba prostor vzeti že tako majhnemu in utesnjenemu gledališču, ve samo župan. Če bi vsaj občasno zahajal v gledališče, bi razumel, kako utesnjeno je to zelo aktivno gledališče. Tisti, ki vedo za kratke stike med županovim uradom in vodstvom gledališča, so nam zatrtili, da gre za več kot očitno nagajanje direktorici Katji Pegan, ker ga politično ne podpira. Odvzem večnamenskega gledališkega prostora, ki nedvomno bogati gledališko dejavnost in je nujno potreben zanj, in njegova dodelitev za kavarno drugemu društvu zagotovo ne kaže na preudarnost županovega odločanja. Znamenita filmska klasika Billyja Wilderja Nekateri so za vroče se konča z mislijo Nihče ni poln. Niti koprski župan.

Nadzorne kamere v občinah slovenske Istre

ALI RES ZAGOTAVLJAJO VEČJO VARNOST OBČANOV?

NATAŠA FAJON

Opozorila o naraščanju kaznivih dejanj so postala stalnica medijskega poročanja. Tudi na našem portalu smo poročali o številnih primerih nasilja, poškodovanja tuje lastnine, tatvinah ali kaljenja javnega reda in miru. V Kopru so med drugim izstopali najstniki, ki naj bi si (pre)pogosto popestrili večerne zabave z norenjem s skuterji po parkiriščih in mestnih ulicah, uničevali avtomate za napitke in ogrožali mimoidoče. Med zadnjimi odmevnejšimi primeri nasilja je bil incident na osnovni šoli v Izoli, kjer so osnovnošolci organizirali množične pretepe, jih snemali in objavljali na družbenih omrežjih, Piran pa je tik pred koncem leta pretresel izbruh nasilja na novoletni tržnici na Tartinijevem trgu. Tako v Izoli kot Piranu so na občini pripravili posvet, da bi ocenili varnostne razmere, na piranskem sosvetu pa so se odločili, da bi k večji varnosti pripomogle dodatne nadzorne kamere na ključnih lokacijah v občini, zato naj bi preverili možnosti za njihovo postavitev. Ker je videonadzor dokaj spregledana tema, o kateri se (pre)malo govori, smo se odločili preveriti, koliko nadzornih kamer in kje so postavile občine v slovenski Istri, ali pri njihovem postavljanju upoštevajo zakonodajo in nenazadnje, ali te res povečajo varnost prebivalcev oziroma kakšna in predvsem kolikšna je njihova dejanska vloga pri zagotavljanju varnosti.

V SLOVENSКИH OBČINAH VEDNO VEČ KAMER

V zavodu Državljan D v okviru projekta Panoptikon že več let spremljajo uvajanje občinskih nadzornih kamer po slovenskih občinah, pri tem pa zaskrbljenostjo ugotavljajo, da je kamer vedno več, skoraj vedno pa so postavljene brez jasne analize učinkov na izboljšanje občinske varnosti, nam je povedal Domen Savič, direktor zavoda. »Odločevalci pri uvajanju sledijo fatamorgani občutka varnosti, ki naj bi ga dajale kamere, čeprav se v praksi izkaže, da sploh ne vemo, kako koristne so pri pregonu kriminala oziroma kakšen je pravzaprav njihov dejanski namen,« je pojasnil.

Po njegovih besedah tudi študije iz tujine opozarjajo, da nadzorne kamere varnostnih tveganj ne odpravljajo avtomatično, temveč jih je potrebno postaviti v kontekst družbe ter tipa tveganj, ki naj bi jih odpravljale.

»Poleg tega se je treba zavedati, da so kamere samo prvi korak varnostne verige, kjer morajo svojo nalogo opraviti tudi nadzorni organi na občinski in državni ravni. V praksi se velikokrat izkaže, da posnetki ostajajo nepregledani, oziroma da so kamere dejansko same sebi namen,« je dejal Savič.

V VSEH ŠTIRIH OBČINAH SEZNANJENI Z ZAKONODAJO

V vseh štirih občinah slovenske Istre so seznanjeni z zakonodajo, ki določa pogoje in načine vzpostavljanja videonadzora, postavitev kamer izvajajo strokovno usposobljeni izvajalci, ki jih občine izberejo s postopkom javnega naročanja, pri izbiri pa upoštevajo kakovost storitev, skladnost s predpisi in zagotavljanje varnosti podatkov. Dostop do posnetkov imajo po zagotovilih občin izključno pooblaščenec osebe, ki so zadolžene za nadzor in obdelavo podatkov v skladu z zakonodajo.

Posnetki se arhivirajo in po določenem času samodejno brišejo. V primeru incidentov, katerih posledica so oškodovanje premoženja, vandalizem ali ogrožanje posameznikov, se

na podlagi pisnega zahtevka organov pregoni posnetki zavarujejo in predajo.

PIRAN: VIDEONADZOR PRISPEVA K VEČJI VARNOSTI

Kot so nam pojasnili na Občini Piran, izvajajo videonadzor izključno na območju okoli občinske stavbe v Piranu (nadzor vhodov v stavbo) ter stavbe Medobčinskega redarstva MU ISTRRA – izpostava Piran na Bernardinu.

Za videonadzor so se odločili, ker naj bi ta prispeval k večji varnosti zaposlenih ter občanov in obiskovalcev, saj omogoča preventivno delovanje proti vandalizmu, kriminalnim dejanjem in drugim varnostnim tveganjem, hkrati pa predstavlja pomembno orodje za varovanje občinskega premoženja.

Na vprašanje o postavitvi dodatnih kamer so odgovorili, da je to le ena izmed možnosti, ki jih preučujejo, njihove lokacije pa bi bile določene na podlagi poglobljenih analiz in strateškega načrtovanja s ciljem pokritja ključnih točk.

»Glede financiranja smo še v fazi načrtovanja, pri čemer bomo posebno pozornost namenili finančni odgovornosti in optimalni uporabi razpoložljivih sredstev. Glede časovnice uvedbe kamer je ta odvisna od nadaljnjih postopkov odločanja, saj želimo sprejeti rešitev, ki bo prinesla največje koristi za skupnost,« so še zapisali na Občini Piran.

KOPER: VIDEONADZOR ZMANJŠUJE TVEGANJA GLEDE VARNOSTI PREMOŽENJA IN ŽIVLJENJA LJUDI

Mestna občina Koper ima na občinskem območju postavljenih 98 kamer, predvsem na območjih, kjer se dogaja največje število prekrškov in vandalizma, saj je namen videonadzora zagotavljanje varnosti občanov in premoženja, so pojasnili na koprski občini. Pri oceni njihove učinkovitosti so se sklicevali na podatke policije, ki po njihovih besedah kažejo, da so posnetki v veliko pomoč pri preiskovalnih postopkih, pripomorejo pa tudi k odvratanju storilcev od povzročitve kaznivih dejanj.

»Ocenjujemo, da z videonadzorom uspešno zmanjšujemo tveganja tako glede varnosti premoženja kot življenja in zdravja ljudi,« so še zapisali in dodali, da o postavitvi dodatnih nadzornih kamer ne razmišljajo.

IZOLA: VIDEONADZOR ZAGOTAVLJA VARNOST LJUDI IN JAVNEGA PREMOŽENJA

Izolska občina ne opravlja videonadzora na javnih površinah, ampak z internim videonadzorom zagotavlja varnost zaposlenih samo v lastnih objektih, kot upravljavec občinskih javnih površin pa videonadzor na štirih območjih izvaja Komunala Izola. Temu je botrovalo dejstvo, da se je v preteklosti na obravnavanih lokacijah in v njihovi neposredni bližini zaznalo kazniva dejanja (kraja ali uničevanje premoženja občine ali ogrožanje varnosti posameznikov), so izpostavili na Občini Izola.

Videonadzor se izvaja na zbirnem centru, na območju občinskega pristanišča Izola, kjer so pod videonadzorom vhod v poslovne prostore (pisarna in blagajna), površina glavnega ribiškega pomola ter površine plavajočih pomolov, na parkirišču Lonka, kjer so pod videonadzorom parkirni avtomat ter vhodna in izhodna rampa, in na parkirišču Tomažičeva, kjer je pod videonadzorom parkirni avtomat.

»Občina še nima načrtov za v bodoče. Če se bodo varnostne razmere v mestu poslabšale, bo verjetno eden od ukrepov uvedba videonadzora na nekaterih območjih,« so še zapisali na izolski občini.

ANKARAN: POSNETKI KAMER SO LAHKO V POMOČ PRI IDENTIFIKACIJI STORILCEV KAZNIVIH DEJANJ

V Ankaranu imajo na javnih površinah nameščenih 20 nadzornih kamer v upravljanju občine. Nahajajo se na občinski stavbi na Lazaretu ter v mandračih Valdoltra in Sv. Katarina. Vsa območja videonadzora so ustrezno označena.

Kot so pojasnili na občini, je njihova vloga predvsem preventivna, obenem pa so lahko posnetki v pomoč pri identifikaciji morebitnih kršiteljev oziroma storilcev kaznivih dejanj.

"V občini Ankaran nameravamo z dodatnimi nadzornimi kamerami opremiti tiste javne površine, kjer

prihaja do kaznivih dejanj in vandalizma in kjer z drugimi sredstvi ne moremo tega preprečiti. Imamo vsa potrebna dovoljenja in smo v fazi nadgradnje sistema," so še zapisali na Občini Ankaran.

V IZOLI JE POLICIJA V SEDMIH LETIH KAMERE POTREBOVALA V 17 PRIMERIH

Našega sogovornika iz zavoda Državljan D smo zaprosili za komentar o nadzornih kamerah v občinah slovenske Istre. Savič je opozoril na trditve policijske postaje Piran na varnostnem sosvetu, "da analiza podatkov ne kaže na porast kriminalnih dejanj v občini, temveč celo na njihov upad v primerjavi s preteklimi obdobji".

"Čemu potem dodatne kamere? V pogovorih s policisti so mi ti dejali, da so sicer veseli posnetkov, velikokrat se pa na njih ničesar ne vidi, ker so kamere nekakovostne, oziroma ker prepozno pridejo po posnetke in jih občina že pobriše," je pojasnil.

O videonadzoru v Izoli pa nam je povedal, da imajo od 2017 do 2024 zabeleženih 17 vpogledov v kamere.

"To pomeni, da je policija v sedmih letih kamere potrebovala v 17 primerih. Sprašujemo se torej, ali je v Izoli zelo malo kriminala ali so kamere bolj ali manj neuporabne," je še komentiral Domen Savič.

In kaj bi sam svetoval občinam pri odločanju o videonadzoru? »Svetoval bi jim analizo potencialnih učinkov v sodelovanju z nadzornimi organi in skrbno določitev kriterijev, s katerimi jih bodo merili. Samo tako bodo lahko dejansko vedeli, kako uporabne so kamere in kdaj bi bilo bolje, če bi se za zagotavljanje varnosti zanašali na drugačne ukrepe,« je pojasnil Domen Savič.

FRANCO JURJ

Ker to je del mene in mojega srca.

Obiščite naše delikatese

Pustni krof z marmelado, 80 g

-45%

0,65
1to

Pustne miške s kremo, Ulcigrai, postreženo

NOVO
sveže pečeno

258
na 100 g

cena na kg 25,79 €

Praznujte Dan žena z najlepšimi cveticami!

Presenetite svoje najdražje z izbranimi cveticami iz našega **Mediteranskega vrta Purissima** ali pa prepustite našim izkušenim cvetličarkam, da ustvarijo popoln šopek posebej za vas.

Agrocenter Koper
Ulica 15. maja 17
Ponedeljek - petek: 7.00 - 19.00
Sobota: 7.00 - 13.00

Cvetličarna Izola
Cankarjev drevored 28
Ponedeljek - petek: 8.00 - 16.00
Sobota: 8.00 - 12.30

Attività della Comunità nazionale Italiana

€

INCONTRO TRA LE ISTITUZIONI DELLA CNI IN SLOVENIA E CROAZIA

Su iniziativa del deputato della CNI al Parlamento sloveno, Felice Ziza e della CAN Costiera si sono incontrati a Capodistria i massimi rappresentanti della Comunità Nazionale Italiana in Slovenia e Croazia. L'intento è di giungere a un accordo tra Lubiana e Zagabria sulla tutela dell'etnia, dando seguito dopo tanti anni alle disposizioni del Memorandum trilaterale del 1992 tra Italia, Slovenia e Croazia in materia di diritti minoritari. L'atto non firmato da Lubiana che però si impegnò a rispettarne lo spirito prevedeva la stipula successiva di intese bilaterali tra gli Stati interessati, ma si giunse soltanto nel 1996 all'accordo ita-

lo-croato, noto come Granić- Dini, dai nomi dei Ministri degli esteri che lo siglarono. Il parlamentare Ziza si è impegnato per lungo tempo a far avviare consultazioni con le autorità croate, anche grazie all'interessamento del suo omologo al Sabor, Furio Radin che ne è uno dei vicepresidenti. L'esecutivo sloveno ha espresso disponibilità ed ora si attende dalla CNI chiare indicazioni su quali siano le priorità da affrontare. Dalle recenti consultazioni capodistriane è emerso lampante il desiderio di giungere a simili trattative, definendo questioni molto importanti per il mantenimento della lingua e della cultura italiana in Slovenia e Croazia. Su tutte spicca la posizione di Radio e Tv Capodistria che si auspica possa diventare la quinta istituzione comune degli italiani nei due stati. Ciò garantirebbe alle emittenti di

poter essere seguite in tutto l'insediamento storico della CNI in Istria, Quarnero e Dalmazia, nonché di poter seguire capillarmente tutti gli eventi importanti da una e dall'altra parte del confine. I risultati della consultazione sono stati definiti unanimemente positivi. Dovranno essere affrontate ancora tante altre questioni aperte in seno alla CNI e per questo motivo si prospetta già entro un mese un nuovo vertice.

PARLAMENTO SLOVENO: NUOVA LEGGE SUI MEDIA

La Camera di stato ha approvato in prima lettura la legge sui media. Normativa molto vasta, che si concentra soprattutto sulle nuove tecnologie, le nuove forme di comunicazione, l'uso dell'intelligenza artificiale e recepisce le direttive europee in materia. La Comunità nazionale italiana ha partecipato attivamente alla stesura della bozza e il deputato Felice Ziza ha espresso parere favorevole in aula. Prendendo la parola in italiano a nome del gruppo parlamentare delle Comunità nazionali, ha rimarcato l'importanza di un ammodernamento della legge quadro, che essendo gioco forza ge-

nerica, avrà bisogno dell'adeguamento di altri atti. Ziza ha sottolineato ancora quanto per le Comunità italiana ed ungherese sia importante potersi esprimere nella propria lingua e fare informazione, in particolare con i media elettronici. Ha definito la RTV di Capodistria di importanza strategica, il che comporta un ingente impegno finanziario da soddisfare da parte dello Stato. La legge sui media sarà approvata definitivamente in Parlamento, quasi certamente, durante la sessione di marzo. Subito dopo la CNI auspica modifiche alla legge sulla RTV e allo statuto dell'ente per veder riconosciuti i diritti già acquisiti dalle comunità italiana e ungherese, sanciti anche dagli accordi internazionali. Nei suoi commenti Ziza è tornato a soffermarsi sulla ri-

cezione dei segnali radiofonico e televisivo di RTV Capodistria in tutto il territorio storico della CNI, quindi anche in Croazia. Per raggiungere il traguardo serviranno accordi tra Zagabria e Lubiana, attesi da oltre tre decenni, che hanno lasciato gravi lacune legislative proprio per la posizione dei media minoritari, che ora in Slovenia sono oggetto di pressioni per limitare la loro autonomia di programma.

VERTENZA SULLA RTV DI CAPODISTRIA

La posizione delle due emittenti in lingua italiana tiene impegnata la CAN Costiera anche sul versante sloveno oltre che internazionale. Il suo consiglio ha dedicato una seduta tematica all'argomento di scottante attualità. Si è dimostrata compatta nel sostenere l'istituzione di un'unità di produzione autonoma per le redazioni italiane. Pur rimanendo all'interno del sistema pubblico radiotelevisivo, otterrebbero piena libertà nella preparazione

del programma, nonché finanziamenti sicuri per una necessaria autonomia finanziaria. Un percorso è stato detto in margine alla riunione lungo e tortuoso, non privo di rischi, ma l'unico che può garantire il mantenimento della RTV di Capodistria nelle sue attuali dimensioni, sia per quanto riguarda le ore di trasmissioni che per poter impiegare il numero necessario di dipendenti che realizzino quanto concordato dal Comitato di programma italiano, senza ingerenze dirette come quelle verificatesi in gennaio, all'atto dell'approvazione del piano di produzione

della RTV nazionale, quando la sua dirigenza ha cercato di far passare il divieto per le troupe capodistriane di coprire eventi in Croazia, anche se di grande rilievo per la CNI. L'immediato intervento dei vertici della CAN e del rappresentante della CNI nel Consiglio della RTV di Slovenia, Andrea Bartole, avevano fatto rientrare il pe-

ricolo. Il massimo organismo di gestione dell'ente ha dimostrato piena comprensione per la tutela dei diritti acquisiti della Comunità nazionale italiana nel settore dell'informazione nella propria madre lingua. Non altrettanto sembra voler fare la dirigenza, che è propensa ad una con-

trazione del raggio d'azione di Radio e Tv Capodistria in Croazia. Restano aperti i rischi di tagli se il governo sloveno non aumenterà i finanziamenti ai programmi italiani, sino a giungere alla loro copertura da parte dell'esecutivo di Lubiana dalle voci di bilancio. In questi giorni la CAN Co-

stiera, in veste di cofondatore di Radio e Tv Capodistria, realizzerà un incontro con la Direzione generale della RTV di Slovenia per cercare di impostare le soluzioni concrete dei gravi problemi esistenti.

MONDO DELLA SCUOLA

Come tradizione alla metà di febbraio le scuole medie e le università slovene aprono le porte ai potenziali nuovi studenti. Il 13 e 14 febbraio scorsi centinaia di alunni delle nove classi elementari, quindi i ragazzi e le ragazze che sono ad un passo dalle prove di licenza finale, sono stati invitati a prendere contatto con le offerte dei licei italiani di Capodistria e Pirano, nonché dell'Istituto tecnico professionale Pietro Coppo di Isola. Dirigenti, docenti e allievi che già stanno frequentando le scuole, si sono impegnati per illustrare i percorsi formativi a disposizione, ma anche le opportunità offerte dalle attività collaterali, dagli scambi internazionali e dai contatti con il mondo del lavoro che le loro future, eventuali scuole offrono. Per il Ginnasio capodistriano Gian Rinaldo Carli si è trattato di presentarsi fuori dalla propria sede, ancora in fase di restauro. Le matricole in settembre potranno, però, tornare a sedere nelle aule del Collegio dei Nobili, prestigiosa scuola con oltre quattro secoli di storia, dove si formano nomi illustri come Giuseppe Tartini o lo stesso letterato ed economista Carli, a cui oggi la scuola è intitolata. Molto soddisfatti dell'interesse riscontrato anche al

Ginnasio Antonio Sema di Pirano, pronto a far conoscere laboratori e sale specializzate che condurranno gli iscritti alla maturità in quattro anni. Particolare è stata la giornata informativa alla Pietro Coppo. L'unico istituto tecnico professionale italiano della fascia costiera ha, infatti, già attirato l'attenzione di decine di potenziali allievi in dicembre, con la Giornata delle porte aperte. Allora la partecipazione fu massiccia. Comprensibile pertanto

che in febbraio le presenze siano state più ridotte, ma non sono mancati i volti emozionati di chi cerca la scelta giusta per il proprio futuro. Altrettanto attenti i genitori, preoccupati di accompagnare i figli in uno dei momenti forse cruciale per la loro formazione. Agli inizi di aprile saranno aperte le preiscrizioni, con un secondo turno in maggio. Il passo andrà formalizzato dai ragazzi quando avranno in mano la licenza elementare.

LA CAN COSTIERA INCONTRA IL DIRETTORE DEL DRAMMA ITALIANO

Incontro ufficiale tra la CAN costiera, il Centro Combi ed il nuovo direttore del Dramma italiano di Fiume Mirko Soldano. Presso la sede di Via Zupančič l'ospite è stato accolto dal Presidente della Can Costiera, Alberto Scheriani, dal responsabile amministrativo, Andrea Bartole, e dalla responsabile del programma del Centro Italiano di Promozione, Cultura, Formazione e Sviluppo "Carlo Combi", Roberta Vinciletto. È servito a definire la pro-

grammazione degli eventi e le modalità di collaborazione per l'anno 2025. Il direttore Soldano ha presentato il ricco programma della sua compagnia nell'anno in corso, in cui saranno presentati diversi spettacoli nuovi e di grande interesse sia per un pubblico adulto sia per gli alunni delle scuole. L'accordo è di realizzare alcuni spettacoli

in Slovenia e assicurare per altri il trasporto a Fiume, in modo da dare continuità alla proficua collaborazione pluriennale già instaurata tra la CNI in Slovenia e il Dramma italiano di Fiume. Pochi giorni prima di questo incontro si era registrato grande interesse al Teatro di Pirano per la commedia "La moglie saggia" di Carlo Goldoni, con

l'adattamento e la regia di Giorgio Sangati. Lo spettacolo, prodotto dal Dramma Italiano del Teatro Nazionale Croato "Ivan de Zajc" e dal Teatro Stabile del Veneto, ha debuttato a Fiume il 1 febbraio ed è arrivato a Pirano grazie al supporto proprio del Centro Italiano di Promozione, Cultura, Formazione e Sviluppo "Carlo Combi".

ATTIVITA' DELLE CAN COMUNALI

CAPODISTRIA

Anche quest'anno gli alunni della Scuola elementare "Pier Paolo Vergerio il Vecchio" di Capodistria hanno preso parte per il terzo anno consecutivo alla Giornata delle porte aperte del Tribunale circondariale di Capodistria. Tramite le attività, che presentano tutti i servizi necessari a far funzionare un palazzo di giustizia, i ragazzi si avvicinano al mondo della giurisprudenza, conoscono le professioni necessarie per il regolare svolgimento di un processo, che hanno avuto al termine anche modo di simulare.

ISOLA

Con il sostegno della CAN di Isola è stato dato alle stampe il nuovo volume di poesie della connazionale Dorina Beržan "Eco del tempo - Odmev časa". L'opera è scritta in dialetto isolano, con la traduzione in sloveno di Patricija Sosič Kobal e si è avvalso della collaborazione con la Biblioteca civica di Isola. Agli inizi di febbraio è stato presentato a Palazzo Manzioli. Dalla serata è emerso il sincero attaccamento dell'autrice a Isola così come la sua consapevolezza di tramandare il patrimonio del dialetto isolano.

PIRANO

È stata inaugurata a Pirano la mostra "Le statue di Pirano parlano", che espone i lavori degli studenti del Ginnasio Antonio Sema, realizzati nel Laboratorio di illustrazione e fumetto guidato da Francesco Zardini. Ospitata al piano terra di Casa Tartini, l'esposizione è il frutto di un percorso creativo in cui i giovani artisti hanno trasformato le sculture cittadine in protagoniste di storie illustrate, dando loro voce e movimento attraverso i fumetti.

Na Disco Carnival prihajata David Morales in Solardo

Disco Carnival se 28. februarja vrača v portoroški Magazin Grando z vrhunskimi imeni elektronske glasbe. Glavna zvezda dogodka bo legendarni David Morales, pridružila pa se mu bo tudi britanska tech-house dvojica Solardo.

Line-up večera:

- **David Morales** – pionir house glasbe in dobitnik Grammyja
- **Solardo** – globalno priznana tech-house dvojica
- **Secret Disco** – lokalni DJ-ji, ki bodo poskrbeli za ogrevanje plesišča

Kdaj in kje?

- Datum: 28. februar 2025
- Čas: Od 22. ure dalje
- Lokacija: Magazin Grando, Portorož

Vstopnice na www.entrio.si.

Po lanskem izjemnem uspehu, ko je portoroški Magazin Grando napolnil veliki Gabry Ponte, se v Portorož vrača eno najodmevnejših pustnih praznovanj v regiji – Disco Carnival 2025. Letos bo dogodek znova gostil svetovno priznane glasbene ikone, ki bodo ustvarile nepozabno noč elektronskih ritmov. 28. februarja bo Portorož zavibriral v znamenju housa, tech-housa in disco zvokov, obiskovalci pa bodo lahko doživeli pustno vzdušje na povsem novi ravni.

LEGENDARNI DAVID MORALES SE VRAČA V SLOVENSKO ISTRO

Eden največjih pionirjev house glasbe, David Morales, bo po dolgem času ponovno nastopil v Sloveniji. Grammyjevec, ki je v

svoji karieri sodeloval z glasbenimi legendami, kot so Madonna, Michael Jackson in Whitney Houston, je znan po svojih energičnih setih, v katerih prepleta house, soul, disco in funk. Njegovi nastopi v kulturni Ambasadi Gavioli so zaznamovali elektronsko sceno v regiji, zdaj pa se vrača, da z edinstvenim slogom poskrbi za pravo plesno ekstazo.

SOLARDO: BRITANSKI TECH-HOUSE FENOMEN PRVIČ V SLOVENIJI

Ob Moralesu bo nastopila tudi britanska tech-house dvojica Solardo, ki velja za eno vodilnih imen sodobne elektronske scene. Njuna glasba, ki odmeva na največjih festivalih, kot so Tomorrowland, Creamfields in Elrow, slovi po značilnih groove ritmih in

energiji, ki publiko spravi v evforijo. Njena prisotnost na Disco Carnivalu bo zagotovo eden od vrhuncev dogodka.

DOGODEK, KI ZDRUŽUJE GLASBO, PLES IN PUSTNO NORČAVOST

Disco Carnival 2025 je eden izmed najbolj pričakovanih pustnih dogodkov letos, saj združuje vrhunsko elektronsko glasbo, odlično produkcijo in nepozabno vzdušje. Portorož bo za eno noč postal središče plesne evforije, kjer bodo obiskovalci lahko doživeli pravo festivalsko izkušnjo v edinstvenem pustnem duhu. Organizatorji vabijo vse obiskovalce, da se dogodku pridružijo v maskah, saj bodo za najbolj izvirne maske pripravljene posebne nagrade.

DENTIVA ZOBOZDRAVSTVO KOPER

AKCIJA!

Do konca
aprila
2025

30%

POPUSTA NA
VSA NAŠA PROTETIČNA DELA

- Vse vrste protez
- Mostički
- Krone

-30%

Izkoristite akcijo in uredite svoj nasmeh
po najugodnejših cenah na Obali!

Dentiva zobozdravstvo Koper
Ferrarska ulica 30 (objekt Barka), Koper
Tel: 041 474 737
www.dentiva.si

Janko Petrovec

Prevajalec, igralec, novinar, osem let dopisnik RTV iz Rima. Novinarsko izkušnjo v času pandemije je opisal v knjigi *Karantena. Rim. Lansko jesen se je vrnil iz Rima in sprejel mesto odgovornega urednika regionalnega programa Radia Koper. Letnik 1971, doma iz Prebolda v Savinjski dolini. Živi v Trstu.*

Na Filozofski fakulteti si študiral angleščino in primerjalno književnost, potem na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo, prevajal, igral, dobil nagrado na Borštnikovem srečanju. Zakaj potem odločitev za novinarstvo?

Premisa. Kadarkoli sem v življenju naredil natančen načrt, kam hočem, sem se uštel. Ko sem sprevidel, da me jasni cilji spravljajo v nesrečo, imel sem že kar nekaj let, sem si dejal, da moram opazovati, kako se gibljem skozi svet in kaj mi ta svet ponuja. Od takrat živim lažje. Zdi se mi, da sem tudi uspešnejši, ne v kariernem smislu, v smislu biti s seboj. Pogosteje sem spokojen in včasih celo srečen. Novinarstvo sem pravzaprav našel sproti. Prvi stik z radiom sem imel pri šestnajstih, med srednješolskimi počitnicami sem se za tri tedne udinjal pri Radiu Celje in Novem tedniku. Doma sem namreč s savinjskega konca in to je bil moj prvi stik z medijem. Zadnji dve leti srednje šole sem nato opravil na Jadranskem zavodu združenega sveta v Devinu pri Trstu. V tistem času sem spoznal nekaj ljudi iz slovenske manjšine, ponudili so mi, naj naredim cikel oddaj o šoli za Radio Trst A, kar sem storil z veseljem. To je bila moja druga izkušnja. Potem pa sem bil leto dni prostovoljec v Lesotu, kot letnik '71 sem zadnja generacija, ki je še šla v JLA. Moj oče je bil moder človek. Predlagal mi je, naj za kakšno leto še ostanem v tujini, da bomo videli, kaj se bo zgodilo z Jugoslavijo. Iz Lesota sem se vrnil tri tedne pred osamosvojitvijo in znova napisal cikel oddaj za Radio Trst A. Potem se je začel študij. V tem času so se razbohotile komercialne radijske oddaje in delal sem za Radio Gama MM, preko avdicije zašel na televizijo in postal za kratko obdobje treh let vodi-

telj v razvedrilnem programu. Potem pa sem diplomiral in dobil angažma v Slovenskem stalnem gledališču v Trstu. Bil sem "freelancer," imel sem samo sezonsko pogodbo in moral sem se znati, zato sem tudi v tem obdobju sodeloval z Radiom Trst A. Večino poletij, enajst let sem igral v Trstu, sem zapolnil z radijskim delom. No, leta 2006 pa se je rodil cikel radijskih celovečernih kvizovskih oddaj z naslovom od Klaipede do Marsale za Prvi program Radia Slovenija. Takrat sem po svoje že iskal nove izzive. Če si enajst let v tako majhnem gledališkem ansamblu, kot je bil tržaški, se nekako zasičiš in kmalu sem imel na mizi ponudbo za zaposlitev na RTV Slovenija. Delal sem v razvedrilnem programu Radia Slovenija, ki pa je kmalu zaradi racionalizacije nekako izginil. Potem sem bil urednik uredništva oddaj v kulturi, potem tri leta urednik novega razvedrilnega programa. Cel kup izkušenj, ko sem se vedno znova dotikal tudi novinarstva v ožjem pomenu besede. Reporterskega dela, prispevanja, poročil, tisto, kar je v zelo ozkem pomenu besede informativno novinarstvo. Leta 2015 pa sem se na radiu znašel brez konkretnega projekta in nekega dne videl razpis za novega dopisnika iz Rima. Rekel sem si, pogoje imam, jezik poznam, poskusimo. Tako se je začelo moje osemletno obdobje dopisništva in spet sem imel srečo v nesreči, da so me že na začetku dopisništva zadele grozne nesreče. Od terorističnega napada v Nici, do potresov, zrušil se je viadukt, emigrantske zgodbe so bile aktualne ... Nisem imel časa, da bi razmišljal, ali sem pravi za to delo ali ne. Moral sem skočiti v vodo, ne da bi vedel, ali je slana, sladka, mrzla, vroča, ali so v njej morski psi ali ne. Moral sem plavati. Moje približevanje

novinarstvu traja že vse življenje, najintenzivnejše pa je bilo, ko sem bil dopisnik iz Rima.

Gledališče in novinarstvo imata skupno točko ...

Oja. Zdaj se bom pohvalil, prevedel sem 12 knjig iz italijanščine, kar si deli isto skupno točko. Sebe postavljam za most. Sporočilo, ki nekje že obstaja, posreduješ nekam drugam. Ko si novinar, nekdo nekaj počne in ti o tem poročaš, informiraš druge ljudi. Nekdo je nekaj napisal, ti to prevedeš in posreduješ nekemu novemu. O sebi velikokrat razmišljam kot o upogljivem človeku, ki je morda značajsko prešibek in mu je zato vloga mostu ljuba.

Se predstave o tem, kaj je dobro novinarstvo skozi obdobja spreminjajo?

Zame je bila na začetku zaposlitve na Radiu Slovenija zelo pomembna Tatjana Pirc, s katero sva bila velikokrat v ustvarjalnem konfliktu. Vedno znova je govorila: "Če je še tako kratka forma, moraš povedati zgodbo." No, orala je že zorano njivo. Meni, kot humanistu in človeku teatra in literature, to, da mi rečeš, pripoveduj zgodbe ... (u la la), takoj. Seveda v pripoved vključiš deontologijo (op.moralno dolžnost) novinarskega poklica, na določena vprašanja moraš odgovoriti. To pripovedovanje

zgodbe se me je držalo vsa dopisniška leta. Oblikovati prispevek tako, da ne bo samo informacija, ampak bo tudi vpeta v besedilo, bo širša, povedala bo tudi, zakaj se meni kot poročevalcu zdi pomembno, da ti, Bojana, to poslušáš, vidiš, prebereš, se o tem podučiš. Zato pa v novinarskem smislu nisem človek barikad, tu sem šibek. Poznam veliko novinarskih kolegov, ki jih cenim in ki so v trenutku, ko počni, že v akciji. Jaz sem malo počasnejši. Razmišljam o tem, ali je to vredno moje pozornosti, morda grem prehitro v analizo, morda mi manjka neposrednega poročevalskega vzvoda, zato pa sem verjetno močnejši pri oblikovanju zgodbe. V tem se nisem spremenil, to je kar moja stalnica.

Danes ocenjujejo kakovost novinarskega dela po številu klikov. Kaj je dobro novinarstvo?

Dobro novinarstvo danes je informiranje, v katerem ti kot novinar sebe ponudiš kot DJ-a informacij za človeka, ki te spremlja. Mora ti zaupati do te mere, da je tvoja prebirka o tem, kaj je pomembno, pomembno tudi zanj. Če bomo tako razmišljali, potem se za usodo tega poklica ni bati. Govoriš o klicanju?! Tu nisem najboljši sogovornik, ker je moje novinarsko delo v največji meri vezano na javne medije. Bil sem tudi

BOJANA
LESKOVAR

v situaciji, ko je bil cilj poslušnost, a ni bil edini. Tudi zdaj, na delovnem mestu odgovornega urednika, sem vesel, da je Radio Koper na svojem področju oddajanja zelo poslušan, se pa hkrati vedno znova sprašujem, kako ohraniti poslušnost in hkrati okrepiti, kar v našem prostoru razumemo kot dolžnost javnega medija. Prve mesece urednikovanja se mi je zdelo pomembno obnoviti kulturo, ker je bila zaradi upokojevanja in kadrovske stiske v zadnjih letih porazgubljena po programu. V naslednji fazi bi si želel, da bi ponudili širše branje regionalnosti. Opažam namreč, da se je naša, slovenska, radovednost do sveta skrčila. V javnem mediju pa tudi v novinarstvu nasploh, je naša dolžnost, da opozarjamo na širino sveta. Razumem, da se marsikdo počuti udobno znotraj ljubljanskega cestnega obroča, a se že v regionalnih področjih slovenskega prostora dogaja marsikaj, kar je vredno njegove pozornosti.

ti, zlasti v širši regionalni okolici. Niti na RTV še nismo prišli do tega, da bi zunanjo politiko brali v različnih koncentričnih krogih. Zdi se mi zanimivo in nujno, da obravnavamo Italijo, posebej severovzhod, Avstrijo, posebej regionalno sceno na Koroškem in Štajerskem, o Madžarski ne bom izgubljal besed, ker smo o njej močno neobveščeni. Medij mora biti DJ informacij, treba pa je navaditi ljudi, da nič ni zastoj, zastoj informiranje je tako kot, če ti cevi, ki puščajo, popravi bratranec namesto vodovodarja samo zato, ker je zastoj, a nimaš jamstva, da ne bodo puščale še naprej.

Ali je skladno s politično-ekonomskim razvojem skladen tudi (ne)razvoj medijev, ki pa-dejo pod vpliv teh interesov?

Ta pojav je izrazito slovenski, izhaja iz izhodišč devetdesetih o tem, da je medij lahko neodvisen. To je nek ideal, h kateremu smo v naši mladostni kulturi hrepeneli. Ko smo videli, da nek medij, za katerega smo delali mi ali prijatelji, odklanja levo, desno, sem in tja, k nekim gospodarskim interesom, smo to začeli obsojati, ker ni idealno. Naš ideal je bila neodvisnost. Spomni se slovenskih časopisov, ki so se leta '91 osamosvojili in si v podnaslov zapisali neodvisen. Zdaj pa zamenjajva perspektivo in si reciva, živeti je treba v svetu, v katerem so vsi odvisni, nihče ni neodvisen v medijskem prostoru. No, taka je Italija, ki jo zelo dobro poznam. V Italiji je veljalo že v javnih medijih do sesutja povojnega strankarskega sistema, da je prvi program od krščanskih demokratov, drugi od socialistov in tretji od komunistov in tako je bilo 40 let. Potem se je to zaradi sesutja povojnega strankarskega sistema zameglilo, ampak ta načelna drža, da imamo celo v javnem sektorju tri različna idejna iz-

hodišča pri novinarskem poročanju, je javnost jemala kot nekaj samoumevnega, še bolj ostro je bilo to pri zasebnih medijih. Tukaj je nujno vedeti, kdo kapitalsko stoji za njimi, da bi s tem izhodiščem kot odjemalec vedel, kje mediju, ki mu sicer zaupam, ne bom verjel, ne bom sledil in to je pri izobraženskem branju italijanske medijske slike nekaj samoumevnega. Nihče ne pričakuje, da bo nek medij neodvisen, ker njihova medijska zgodovina tega izhodišča ne pozna. Toda to še ne pomeni, da je medij nekakovosten.

Če se kot bralec/poslušalec/gledalec zavedaš tega dejstva, moraš torej brati vse tri medije?

Ja, če hočeš biti dobro informiran in to verodostojne medije. Če se na Berlusconijevi televiziji pojavi Berlusconijska hči, ki izjavi, da je zagovornica pravic LGBT, je to znak. Znak predsednici vlade ali pa predsedniku stranke Naprej Italija!, da določene vrednote, ki grede predaleč v desno, niso za tiste, ki jih kapitalsko podpirajo, sprejemljive.

Zelo preprosto, veš, kam kdo spada in kaj zastopa. Če bereš, spremljaš različne medije, boš z malo analitičnega uma hitro ugotovil, kam grede stvari. V Sloveniji to ni tako preprosto.

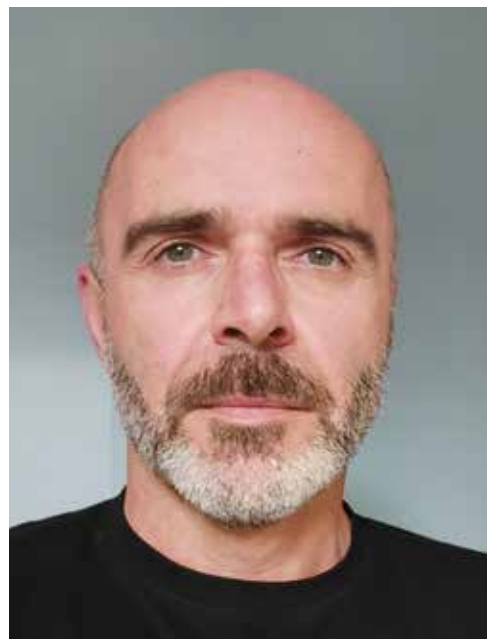
V Sloveniji je še bolj preprosto, je ožja in manjša. Ker smo na majhnem prostoru, v večini družbenih sfer obstajajo jasne lestve. Po lestvi greš gor ali dol ali stojiš na mestu, ne moreš pa je zamenjati za drugo. Italija pa je tako mnogoteri, da imaš v vseh sferah družbenega življenja različne lestve, zato tudi različne medijske hiše, iz katerih boš črpal informacije. V Sloveniji je preprosteje, v Italiji pa bolj zanimivo.

V Sloveniji so trije pomembni dnevnik. Veš, kdo je lastnik katerega in tako jih tudi bereš. Četudi preberem vse tri, moram za nekatere teme še vedno poklicati koga, da mi je slika jasnejša. Velikokrat se sprašujem, ali sploh vem, kaj se v resnici dogaja, če nimam te sreče, da sem sestavni del dogajanja. Kaj pa tisti, ki te možnosti nimajo? Živimo v vzporednih svetovih?

Živimo v zelo majhnem prostoru in navajeni smo, da smo tradicionalno levosredinska družba.

A smo?

Zelo socialna družba smo. Še iz fevdalnih časov, zato smo tudi tako egalitarni. Samega sebe preverjaš in se sprašuješ, kdaj meniš, da ima nekdo preveč. V Italiji te meje ni, bolj je nekdo bogat, bolj je občudovan. Pri nas pa, če ima nekdo dvakrat, trikrat več od mene, že zvonijo vsi alarmi. Moralni alarmi, preveč bogat človek se nam zdi neetičen, nekako problematičen, kar kaže na to, da imamo nekje globoko v sebi zakoreninjeno egalitarnost. V nekem primitivnem smislu verjamemo, da mora tisti, ki ima zelo veliko, dati nekaj tistemu, ki ima zelo malo. Kar je socialno osveščeno razmišljanje in se prevede v povojno politično premico levo od središča. Ne govorim, kakšna je bila politična usmerjenost povojnih vlad, govorim o našem političnem impulzu. Kot narod smo zagovorniki društvenega življenja, prosto-

voljnega gasilstva ... to so vse zelo socialne stvari. Mi smo zagovorniki javnega šolstva, pravice do vrtca, samoumevno se nam zdi, da država prispeva polovico za stroške, ko gre naša stara mama v dom upokojencev. Verjamemo v državo kot institucijo socialnosti v družbi. To kaže na to, da smo levo od središča na politični premici. Ko pa se umeščamo v širše okolje, smo obkroženi s štirimi kulturami, ki so politično drugačne od naše, konzervativnejše, a so to še vedno naši sosedje, s katerimi moramo sobivati.

Ko se po osmih letih vrneš domov, kaj najdeš tukaj?

Uf, ne vem, pravzaprav. Čudi me, da ima Ljubljana še vedno istega župana.

No, to čudi tudi mene.

V Italiji sem se navadil na sistem, da župani večjih mest ne morejo imeti več kot dva mandata, v manjših mestih največ tri, v vseh je mandat neomejen. V velikih mestih se mi zdita več kot dva mandata nehigienična, ne glede na to, kaj je naredil župan. To me je v Ljubljani presenetilo. Užalostila me je situacija z javnim zdravstvom. V Italiji sem v času kovida intenzivno poročal o tem, kako tam deluje zdravstveni sistem. Ves čas sem opazoval italijansko družbo, opazil nespoštljivo vedenje do italijanskega zdravstvenega sistema, velikokrat neopravičeno. Nisem pa opazil, da bi ga ljudje, ki so šest, sedem let študirali za ta poklic, množično zapuščali. To me je doma močno razžalostilo. Želim si, da bi država v Sloveniji odločneje ukrepala, tako pri zaščiti ljudi, ki delajo v zdravstvu, kot tudi pri stimuliranju in pridobivanju novih ljudi. Veliko sva govorila o socialni državi, dobro

delujoče javno zdravstvo je temeljno merilo, ali je država socialna. S tem se ne smemo hecatati in ne smemo biti cinični do tega. Če je to problem, potem mora biti odprava problema eden od pglavitnih projektov družbe v celoti.

Kaj pa novinarski, medijski del, kakšna je postala RTV v osmih letih?

RTV se preveč ukvarja sama s seboj. Zaradi finančne slike, ki je v veliki meri posledica tega, da zakonodajalec viša plače, ne viša pa dohodkov. Nečesa se moramo zavedati: RTV Slovenija ima veliko programskih zahtev zakonodajalca, ki jih mora izpolniti, ki stanejo in so komercialno popolnoma nerentabilne. V zadnjih mesecih se je, denimo, vodstvo RTV na dolgo pogajalo z vlado glede manjšinskih programov. Ti zahtevajo veliko sredstev, če jih hočemo imeti in očitno jih že mednarodni sporazumi od nas zahtevajo. Sprašuješ, kaj sem našel, ko sem prišel nazaj. To. Sem se pa zatekel v regionalni program. "Zatekel" ni ravno prava beseda. Sprva sem sicer razmišljal, da bi se iz Rima vrnil v redakcijo v Ljubljano ...

Še sreča, da se nisi!

Rekel sem si, bolje, da imam nov projekt, ne bi še počival.

Sprejel sem nekaj, česar še nisem poznal in s tem se zdaj spopadam.

Kakšen je ta boj?

V delu, ki zadeva program, je to zelo lepo delo. Imam ekipo 32 zelo raznolikih ljudi. Delujejo v informativnem in glasbenem programu, tu so napovedovalci in voditelji programa. Od Triglava do Sečovelj. To je naš pogon. Imamo studio v Kopru, v Novi Gorici, dopisništvo na Krasu in v Posočju. Ustvarjamo informativne vsebine ne samo za Radio Koper, ampak tudi za vse druge programe Radia Slovenija, ob tem pa še svoj program od petih zjutraj do polnoči. Glede na obseg dela ta ekipa ni velika, bi pa nujno potrebovala pomladitev, ker smo razen ene sodelavke vsi nad 40. Nimamo mladih niti mladih honorarcev zaradi bojazni, ki se je razvila v javnem sektorju, da lahko vsak, ki ima elemente delovnega razmerja, iztoži zaposlitev. Možnosti za angažma mladih kolegov so zelo skope. Ta ekipa Radia Koper je zelo podobna Primorski. To je svet, ki ga od zunaj vidiš kot sončnega, lepega, enotnega, znotraj pa ima ogromno odtenkov. Radio Koper je v preteklih desetletjih gojil pluralnost izrazov. Radio je avtentičen spremljevalec poslušalca od jutra do noči, pri čemer pa ne smemo misliti samo na prebivalca Kopra ali Nove Gorice, razmišljati moramo tudi o alpskih grapah in o drobnih samotah, ki so zaradi spremstva Radia Koper nekaterim manjše.

Radio je za marsikoga intimnejši kot TV, čeprav so mu napovedovali ob njenem pojavu konec, vsaj marginalizacijo.

Radio je intimnejši. Ko še ni bilo drugih medijev, ki jih danes poznamo, je bila to škatla, iz katere je prihajal svet. Bil je tudi prostor, okoli katerega se je zbrala družina. Radio v današnji obliki pa je spremljevalec naše osamljenosti. Zjutraj se zbudim: kako je tiho ... pa prižgem radio, ko delam kaj po hiši, prižgem radio; kuham, potrebujem družbo, prižgem; v avtu sem, prižgem; v pisarni sem in imam neko rutinsko delo, ki ne zahte-

va posebne zbranosti; prižgem ... Radio je postal bolj intimen, kot je bil na začetku. Je pa tudi zelo trdoživ, pogovarjava se na svetovni dan radia, še tri leta, pa bo tudi slovenski radio imel 100 let.

Tvoja vizija medijske prihodnosti?

Optimist sem. Ne vem, če mi bo to uspelo v mandatu štirih let, ampak naredili smo prve korake. Rehabilitirali smo kulturne vsebine v obliki polurnega programskega pasu vsak dan ob petih popoldne. Kdo nas takrat lahko posluša? Tisti, ki so za volanom, pa se sprašujejo, kaj bodo počeli zvečer ali jutri, tisti, ki hočejo slišati kaj aktualnega, a ne nujno o politiki. Ali smo se prav odločili, bo pokazala poslušnost, čudežev zagotovo ne bo, vendar pa so kulturne vsebine na javnem radiu nujne. V naslednjih letih pa si želim, da bi začeli širše brati našo regionalnost. Primorski človek živi na prepihu, kar premalo ozaveščamo. Kot medij lahko pomagamo ozavestiti kulturno pestrost, ki jo imajo ljudje v krvi, tako da znova prebujamo radovednost do sosednjih prostorov. Moja izkušnja je, da prehajam med svetovi, a sem dovolj elastičen, da lahko enkrat berem svet okoli sebe zelo široko, drugič pa zelo ozko. To dinamiko fokusa imam. Všeč bi mi bilo, če bi lahko to ponudili v radijskem programu, da se začnemo suvereno gibati na vzhod in zahod. Se pravi, da novinarsko enakovredno pokrivamo sejo mestnega sveta v Kopru, jutri pa se odpeljemo v Benetke in enako suvereno pokrijemo sejo beneškega mestnega sveta. Tako ne bi naše regionalne tujine obravnavali več kot zunanjo politiko, ampak kot svet, s katerim smo si na ti. Če beneški svet odloči o vstopnini v mesto, se to primorskega človeka tiče bolj kot gradnja nove žičnice na Pohorju. To je naprimer moja ambicija za naslednjih nekaj let in nadrejene v Ljubljani poskušam prepričati, da je naša funkcija, funkcija javnega medija tudi v tem, da se zavedamo majhnosti slovenskega sveta ter da osveščamo javnost o pomanjkljivostih, ki jih ta ožina prinaša s sabo, čeprav imamo radi naš slovenski svet. Zdi se mi nujno, da odpiramo ta vrata. Ni nujno, da bo kdo skoznja tudi stopil na plano, a vsaj širši pogled mu lahko ponudimo.

Celoten intervju lahko preberete na

www.obalaplus.si

Ali politična korektnost spada na odpad zgodovine?

"Ptica je končno osvobodjena," je zapisal Elon Musk na svojem Twitter profilu, ko je leta 2022 kupil to družbeno omrežje. Skoraj tri leta kasneje, ob novem predsedniku Amerike in ukinjanju cenzure, se svet danes sprašuje, ali bi morale obstajati določene meje glede javnih izjav.

O tej temi so razpravljali gostje tretjega pogovornega večera v okviru praznovanja 25-letnice Gledališča Koper. Urednik ObalePlus, **Tomaž Perović**, je govoril z dolgoletno novinarko **Tatjano Pirc**, ustanoviteljico protokola **Ksenijo Benedetti** ter pravnikom **Jakom Repanškom**.

"Svoboda govora je omejena z drugimi ustavnimi pravicami, v katere trči," je na začetku večera pojasnil pravnik, ki se v svoji dejavnosti dotika treh industrij v oglaševalskem trikotniku: medijev, oglaševalcev in agencij. Nedavno se je v Sloveniji zgodil primer oglaševanja nedeljujočih slušnih aparatov. "Ranljive skupine so tiste, ki so najbolj izpostavljene oglasom in tukaj mora biti omejena svoboda izražanja."

Jaka Repanšek je prisotne nagovoril še z eno zgodbo: predsednica nemške desne stranke

AFD, Alice Bidel, je na političnem shodu dejala: "Politična korektnost spada na smetišče zgodovine." Moderator oddaje se je strinjal z njo in ji sarkastično odgovoril z žaljivim komentarjem: "Je bilo to dovolj politično nekorektno?" Tožila ga je, vendar je izgubila, saj je predsednica javna oseba, za katero veljajo drugačna pravila, kot če bi žalili kakšnega običajnega državljanca.

Pomembno je prevzeti odgovornost, je opozorila Tatjana Pirc, dolgoletna novinarka Radia Slovenija, ki je izpostavila vse bolj pogost sovražni govor: "To so meje, ki jih ne smemo prestopati." Občinstvo hitro prepozna neokusnost ter „hitro nastopi kazen za nespodobno vedenje.“ Prav tako je tudi Elon Musk doživel kazen v slabi prodaji njegovega izuma v avtomobilski industriji – Tesle.

A so ti komentariji res tako ne-

varni? "Od besed do dejanja je le korak. Če pišeš tako in se obnašaš tako, verjamem, da si sposoben marsičesa," je izpostavila Ksenija Benedetti.

KAJ JE REŠITEV?

Pomembno vlogo igra dobiček, saj negativni komentariji medijskim portalom posledično prinašajo dobiček, zato se v Sloveniji portali pogosto ne odločajo za cenzuro, je povedala novinarka, a pravno regulativa, vsaj v Evropi, obstaja, vendar se ne upošteva. "Slovenija ima malo ljudi. Obstajajo regulatorji, ki so za to pristojni. Bolj kot zakonodaja me skrbi, ali bomo zmožni izvajati te zakone," je dodal Repanšek.

MILICA
GOLIJANIN

KJE JE MEJA MED CENZURO IN SVOBODO GOVORA?

„Ne želim si, da bi obstajalo neko telo na ministrstvu, ki bi presojalo, ali delamo prav ali narobe, ampak se omejujemo. Če si kaj res želimo, je to svoboda izražanja v profesionalnem smislu, ne pa svoboda izražanja v tem, da lahko rečeš, kar ti pade na pamet,“ je povedala Tatjana Pirc. Samoregulacija pa zagotavlja tudi neodvisnost medijev. Po mnenju Benedetti-jeve so družbena omrežja zelo velik in nepregleden prostor, do katerega regulativa težko pride. Gre za etičnost.

Foto: Studio Kofol

GIOVANNI COVIELLO, GENERALNI KONZUL REPUBLIKE ITALIJE V KOPRU

Diplomacija z nasmehom

GIOVANNI COVIELLO IMA RAD SVOJE DELO. PRVIČ DELUJE V DIPLOMACIJI, PRED TEM JE BIL VISOKI PREDSTAVNIK GOZDNE POLICIJE, ZAPOSLEN JE BIL NA MINISTRSTVU ZA NOTRANJE IN KASNEJE NA MINISTRSTVU ZA ZUNANJE ZADEVE IN MEDNARODNO SODELOVANJE. ZDAJ JE GENERALNI KONZUL REPUBLIKE ITALIJE V KOPRU NA KONZULATU, KI JE TU DOMA ŽE 70 LET. MENJAVE DELOVNEGA OKOLJA ČLOVEKA BOGATIJO, MENI NAŠ SOGOVORNIK. DRUŽINE V KOPRU NI Z NJIM, A ITALIJA JE BLIZU IN STIKE Z ŽENO IN HČERKO LEPO OHRANJAJO. RAD IMA GLASBO - ZAPOJE IN IGRA KITARO, TE NASTOPE PA DELI Z OBČINSTVOM NA SOCIALNIH OMREŽJIH. NAJRAJE PA ČLOVEKA GLEDA V OČI IN OBISKUJE DOGODKE ITALIJANSKE MANJŠINE, SAJ VE, DA LJUDEM PRISOTNOST KONZULA POMENI PRIZNANJE IN POTRDITEV MATIČNE DRŽAVE. MANDAT V KOPRU SE MU POČASI IZTEKA, A ZDI SE, DA MU GA BODO PODALJŠALI DO ZAKLJUČKA EVROPSKE PRESTOLNICE KULTURE V NOVI GORICI IN GORICI, KAR GA ZELO VESELI, SAJ JE KOPER VSAJ MALO POSTAL TUDI NJEGOV DOM. V TEH LETIH, ODKAR JE TU, JE VZPOSTAVIL VELIKO LEPIH STIKOV S SLOVENCMI IN ITALIJANI.

ninami.«

Morda vas vse vaše obveznosti ne osrečujejo na enak način, je med njimi katera, ki vam je posebej pri srcu?

» Najbližje mi je stik z manjšino, rad imam vse kulturne dejavnosti – od razstav, filma, glasbe, ki jo ljubim, saj sem amaterski glasbenik. Vsa ta promocija italijanske kulture mi je res najbolj pri srcu. Morda precej od bolj od uradniškega, dela, ki je vendarle nekoliko bolj dolgočasno.«

Vaš konzulat deluje v Kopru že 70 let in njegova vloga se je skozi leta precej spremenjala.

» Zelo se je spreminjala. Nekoč je imel konzulat močnejšo politično konotacijo, posebej v obdobju po 2. svetovni vojni zaradi znanih okoliščin in je skrbel za Italijane, ki so ostali tu in tiste, ki so te kraje zapustili. Veliko se je spremenilo in to na bolje. Ni več totalitarnih režimov, imamo Evropsko skupnost. Eden prvih

konzulov tu je nekoč v 50. letih prejšnjega stoletja pisal o diplomaciji brez nasmeha, jaz pa zdaj pravim, da je to diplomacija z nasmehom. To so res veliki koraki naprej. Naše skupnosti živijo dobro, dokaz za to je pa je prav slovesno odprtje Evropske prestolnice kulture v Gorici in Novi Gorici, GO 2025! 8. februarja smo pokazali te vrednote bratstva, da se vsi počutimo kot del evropske družine, čeprav smo različnih narodnosti, a vsi smo tu in živimo skupaj in verjamem, da med nami ne bo več nesporazumov ali vojn.«

Italijanska manjšina v Sloveniji je zelo živa, dejavna, dobro organizirana. Kako jo vidite vi? Katere so po vašem mnenju največje težave? Dvojezičnost?

» Skupnost je dejavna in veliko dela za mlade. To ni več ozka, zaprta skupnost, vrednote odprtosti se predajajo mladim. Vseeno pa skupnost vedno pozivam, naj bodo povezani, naj pozabijo na nasprotja, ki so prisotna in obstajajo v vsaki organizaciji, četudi ni narodnostna. Povezanost je pomembna za skupni nastop napram različnim institucijam. Dvojezičnost je zakonsko sicer dobro opredeljena, občasno pa šepa v praksi. Opozorijo me na težave v zvezi s tem – table na cesti, manjkajoči prevajalec ob izpitu za vožnjo avtomobila, težave v uradih in podobno. To so vsakdanje težave in tudi to je pomembno. Poudaril bi rad pomen šol v italijanskem jeziku, saj z njimi ohranjamo jezik, kulturo jezika. Mladi vse bolj spremljajo medije v angleščini,

NATAŠA BENČIČ
RADIO KOPER

glasbenega šolanja, kar obžalujem, življenje je pač šlo v drugo smer, a vedno sem ostal v stiku z glasbo – deloval sem v različnih glasbenih skupinah, zdaj pa je to moj konjiček, najljubši.«

Pojete pa le v angleščini?

» (smeh...) Ja, kar ni dobro za italijanskega konzula, priznam. A že od malih nog sem imel rad glasbo z druge strani oceana in se naučil peti v angleščini. Zato mi pravijo, da slabo pojem v italijanščini ....haha ... in imajo prav »

Ste s kitaro kdaj nastopili na prireditvah italijanske narodnostne skupnosti?

» Seveda, zelo rad. Večkrat sem nastopil v Izoli na prireditvi društva Dante Alighieri s skupino » Panne e rofosco«.

Kateri so v tem mandatu vaši največji dosežki ali bolje – na kaj ste morda najbolj ponosni?

» Iskreno povem, da sem najbolj ponosen na dogodek, ki smo ga pripravili konec lanskega novembra v Rimu. V Narodni osrednji knjižnici je namreč potekalo odprtje razstave "Knjižnica grofa Grisonija in dela humanistov iz Justinopolisa", na kateri smo predstavili najpomembnejša dela vplivnih humanistov, ki so med 13. in 17. stoletjem živeli in delovali v Kopru. Razstava obeležuje 1500. letnico ustanovitve Kopra in je povezala Osrednjo knjižnico Srečka Vilharja iz Kopru ter Narodno osrednjo knjižnico iz Rimu. Dogodek so podprli Ljudska univerza v Trstu, Avtonomna dežela Furlanija – Julijska krajina, naš Generalni konzulat Republike Italije v Kopru, Obalna samoupravna skupnost italijanske narodnosti ter Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. Kot pridruženi partner je sodeloval tudi italijanski program RTV Koper Capodistria. Na to razstavo sem resnično ponosen. Potem so tu seveda še različni izobraževalni seminarji za študente v Basilicati v Materii; ponosen sem na vse obiske izjemnih glasbenikov – tu so bili Ron, Amedeo Minghi in druge osebnosti, ki so predstavljale italijansko kulturo v Sloveniji.«

če pa jezika ne govoriš in se ga ne učiš, se zmanjša zanimanje in jezik gre lahko v pozabo.«

Kakšni so po vašem mnenju odnosi med večinskim narodom in manjšino?

» Mislim, da so dobri, manjšina je dobro integrirana, napetosti iz preteklosti ni več. Rad rečem, da so to so prebivalci iste dežele z različnim izvorom. Morda so kakšne manjše zadeve na področju dvojezičnosti, recimo poimenovanja ulic in trgov z originalnimi imeni, kar pa bi morda na ravni uradništva rešili še preden je težava sploh nastala. A tudi to se lahko zgodi. V sami populaciji, med ljudmi pa ne vidim težav, ne čutim, da je kaj narobe če si Italijan sli Slovenec.«

In kakšni so po vašem mnenju odnosi med našima državama?

» Dobri, posebej so se izboljšali v zadnjih letih, tu je napredek. To se je videlo tudi na odprtju EPK v Novi Gorici in Gorici, ko je predsednica Nataša Pirc Musar izven predpisanega protokola prišla pod roko predsednika Sergia Mattarella. To je eno tistih simbolnih dejanj, ki kaže povezovanje narodov in se je začelo že pri fojbi v Bazovici, ko sta se takratni predsednik Pahor in Mattarella prišla za roko, a temu so sledile tudi druge pomembne geste sprave - kot je vrnitev Narodnega doma v Trstu. Pa tudi na ravni naših notranjih in zunanjih ministrstev potekajo lepa sodelovanja. Pomembno je, da se dober odnos začne na vrhu, zato da gredo lahko tudi ljudje preko odprtih vprašanj. Ja, gremo v pravo smer. »

Evropska prestolnica kulture je doživela slovesni trenutek odprtja. Kaj pričakuje te od tega projekta?

»Predvsem pričakujem ekonomsko in kulturno rast regije. Ne sme se vse zaključiti v tem letu, tudi v bodoče mora prinesiti prednosti kulturi, turizmu, gospodarstvu in povezati ljudi na obeh straneh meje.«

Kako ste se pripravljali na funkcijo v Kopru?

» Zelo. Seveda primarno za samo konzularno delo z vsemi izobraževanji, veliko pa sem študiral zgodovino. Mnogo stvari s tega območja mi je bilo manj znanih. Vedel sem tudi, da je ta konzulat atipičen in ni bilo dovolj, da se naučim uradniških zadev, vedel sem, da moram spoznati okolje, da ne bi naredil kakšne napake, da bi lahko reagiral pravilno.«

Ste se bali napačnih korakov?

» Ja sem, priznam. Vse je možno, zato se je treba dobro pripraviti. In vedno se učiš. Morda je lažje, ko tu res živiš, a na začetku sem se bal.«

Pa ste naredili kakšno napako?

» Upam, da ne. Po tem kar vidim in čutim, so kar pozitivni odzivi name in delo konzulata in upam, da je res tako.«

Preden sem vas spoznala osebno, sva se spoprijateljila na družabnem omrežju facebook. In tam vidim, da zelo radi pojete in igrate kitaro...radi imate glasbo.

» Ja, zelo. Socialna omrežja so možnost, da predstavim glasbo, ki jo imam rad. Na omrežjih ničesar ne komentiram, ampak glasba in kitaro sta od vedno z mano, od dvanajstega leta. Nisem sicer zaključil

OBALaplus

1951 - 2025

IN MEMORIAM ANDREJU MREVLJETU

Dragi Andrej, pišem ti v imenu celega razreda, ki ti sporoča, da te pogreša. Pogreša tvoj februarSKI zapis o norostih čezatlantske province in pogrešal te bo kot Strica iz Amerike, ki si je vzel dopust. Tam zgoraj, imaš, upam čas, da ob kozarcu vina in kakšnem pecorinu začneš pisati svoje spomine. Tako si nam obljubljal vse življenje. Da boš enkrat vse skupaj spravil na papir, v knjigo, v več knjig. Prosim, ne pozabi popisati nekaj stvari, ki nas vse v razredu zanimajo. Na primer, če si takrat, ko si štruco kruha dajal pod pazduho kipa Borisa Kidriča izvajal politično ali umetniško intervencijo? Razloži nam tudi, zakaj si šel študirat na Kitajsko. Ker so bile pismenke nekaj neskončno lepega, ali ker si že takrat vedel, da bo Kitajska postala vesesila? In kako to, da si prav ti, tam v Pekingu, stisnil roko maršalu Titu, ko se je mudil v tvojih krajih. Vem, da te je potem srce odpeljalo v Rim, za katerega si večkrat dejal, da ga ne zamenjaš za nič na svetu. Ne zamenjaš bara za vogalom z najboljšim espressom na svetu, ne zamenjaš vinoteke v isti ulici z najboljšimi Brunelli in ne zamenjaš lokalne tržnice z najbolj glasnimi branjevci tega sveta. Čeprav si bil po duši raziskovalec družbenih fenomenov, saj so te zanimale tako filozofija kot sociologija ali psihoanaliza, si vseeno začel prodajati olivna olja. Rekel si, da so ta olja ujete neskončnosti, ki so nam dane v tej dimenziji življenja. Bil si takšen strokovnjak, da si znal najdražja olja prodati tudi Japoncem in se vmes naučil tudi tega jezika. Tako in tako smo ti vsi v razredu zavidali, ko si tekoče govoril pet, šest jezikov. Bili smo počaščeni, da te poznamo, ko si kot dopisnik pisal zgodbe iz Italije, Kitajske, Severne Koreje in potem tudi iz Amerike. In ne glede na to, kako svetovljanski si bil za nas, te je vedno zanimalo naše mnenje. Bil si eden redkih, ki je spraševal, ker te je to zanimalo. Čeprav si vedel stokrat več kot mi, prebral nekajkrat več kot mi, se družil z mnogimi umetniškimi in teoretskimi kapacitetami vseh miljejev tega sveta, smo te zanimali tudi mi. Zato si tako rad prihajal k nam. Hodil na knjižni sejem, v gledališče, kino, na koncerte in na neskončne gurmansko-pogovorne večerje. Z veseljem si se spravil v kuhinjo in nam pripravil najboljšo pašto in po vsaki tvoji intervenciji v kuhinji smo bili prepričani, da je tja padla atomska bomba. Ko boš pisal spomine, ne pozabi na nekaj ključnih poglavij. Kako si doživel našo osamosvojitve z dutyfree vrečko v rokah, s katero si hotel stopiti pred tank jugo vojske in nekako dati poklon junakom s trga nebeškega miru. In kako sva se furala po Sevnici in okolici v prepričanju, da boš tam našel neskončno veliko zgodbic o Melaniji Trump. Našel si pa le nekaj zamahov z roko in najboljšo limonado na legendarnem bazenu. In končno nam vsem razloži fenomen tvoje ljubezni do nogometnega kluba Roma. Še zadnje dni pred odhodom si nam pisal, kako bo naslednje leto to spet zmagovito moštvo. Na žalost dragi Andrej, v tvoji tekmi tu doli nisi zmagal. Upam, da bo tam gori dovolj priložnosti za revanš.

Leon Magdalenc

KATJA PEGAN

KDO SE BOJI MALEGA MORSKEGA PSA?

Predsednik Trump je povedal, napovedal, obljubil in tudi storil, v tem kratkem času svojega vnovičnega predsedovanja Ameriki, veliko. Ob vsem delu, ki ga ima s svetovnim mirom, migranti, Grenlandijo, Gazo, Kitajsko in še in še bi lahko naštevati, ima tudi čas, da se posveča otroškemu muzikalu o malem morskem psu z imenom Finn. Leta 2023 so v Kennedyjevem centru (nacionalni kulturni center za uprizoritvene umetnosti, ki ga financira zvezna vlada) naročili besedilo za otroški muzikal Finn. Z velikim uspehom so ga kasneje tudi premierno uprizorili, vstopnice so bile razprodane. Zgodbica govori o mladem morskem psu, ki ne more slediti in slepo pripadati svoji družini, ampak se veliko raje družijo z nežnejšimi in prijaznejšimi ribicami. Potopi se v globine oceana, da bi spoznal svet in sebe. Predstava naj bi bila nadvse zabavna in smešna. In predstava naj bi mlademu človeku, ki se počuti drugače, olajšala odraščanje. Ustvarjalci pravijo, da bi jo morali narediti že pred dvajsetimi leti. Nekaj podobnega smo tudi mi napisali ob otroški predstavi o drugačnem piščancu z naslovom Modro pišče, ki jo igramo več kot deset let, in videti je, da smo jo naredili še pravočasno. V Kennedyjevem centru imajo, prav tako kot imamo mi v koprskem gledališču, pedagoški program, ki se pri njih imenuje CETA v gledališču za mlade (TYA), pri nas pa pedagoški program v Gledališču za otroke in mlade Svetilnik. Poslanstvo teh programov je jasno: učenje z umetnostjo, kritičnim razumevanjem sveta in njegovih odnosov skozi umetnost. Zato v velikem Washingtonu, DC in majcenem Kopru vsi sodelujemo s šolami, da bi »razvili dolgoročni načrt za integracijo umetnosti v šolah«. Predsednik Trump je popolnoma legalno samega sebe postavil na čelo upravnega odbora te eminentne ustanove. Manever ni nič novega, podobne poznamo tudi doma in drugje po svetu, Evropi in Balkanu. Morda v svetih zavodov naših kulturnih ustanov ne sedita Vodja osebja Bele hiše in pomočnik Vodje osebja Bele hiše, sedijo pa drugi, morda še bolj oddaljeni od umetnosti, o kateri odločajo. Ena od prvih potez te nove ekipe (ko to pišem, je stara nekaj dni) je bila odpoved predstav in velike turneje muzikala o malem morskem psu z imenom Finn. Zakaj? Ker naj bi se jo dalo brati kot metaforo za LGTB skupnost, čeprav v predstavi ni nič izrecnega o tem. Uradno besedilo uprave pa je, da finančno ni uspešna. Zelo nerazumljen postaja naš svet. Največji predsednik in njegovi se bojijo malega smešnega muzikala o morskem psu, ki noče bit velik hudoben klavec, ampak bi raje živel drugače. Boji se, da bi otroci dobili napačno sporočilo, pa čeprav so rojeni v najmočnejši in najbolj svobodni državi na svetu, in sicer, da so lahko takšni, kot si želijo. Drugačni ali pa isti. Umberto Eco je nekoč zapisal: Če neumni ne razume, je to težava pametnega. Nekoč so trpeli neumni. Zdaj trpijo pametni. Ampak trpljenje je veliko manjše, ker je pametnih bistveno manj.

LEON MAGDALENC

LUKA IN POKOPALIŠČE NISTA NAPRODAJ

Ko bo konec sveta, si želim, da bi bil pokopan na ankaranskem pokopališču. To je misel, ki mi je šla skozi glavo, ko sem ves navdušen stal na vrhu hriba, ki bo naslednja stoletja sprejemal svoje goste. Nisem kakšen poseben navdušenec nad pokopališči, ki me vedno spravijo v stisko ob misli na minljivost in končnost. Sem večji navdušenec nad življenjem, ki se ves čas giblje po krožnici neminljivega. Kot pripadnik babyboom generacije sem vse življenje verjel v osebno svobodo, verjel v neskončno odprtost in ustvarjalnost in bil prepričan, da so pred nami stoletja raja na Zemlji. Skratka, da ni šans, da svet zgrmi v neko apokaliptično samouničenje. Ravno na vrhu tega, na novo postavljenega ankaranskega prostorsko-arhitekturnega bisera, pa me je prevzelo ravno to razmišljanje. Kako dolgo bo pri vseh norcih po svetu vse skupaj še ostalo v enem kosu? Smo res že v vojni oziroma na njenem pragu? Bo jutri res samoumevno, da bodo naši mladi sodržavljanji hiteli na neke fronte tja na vzhod in bomo zato, ker smo v istem čolnu, že pojutrišnjem zmetali za orožje petkrat več denarja? Da bomo kot pridni dijaki nekje v kotu militantne zveze pohlevno sprejeli odločitev, da znižamo pokojnine, ukinemo javno zdravstvo in šolstvo samo zato, da bomo imeli dovolj sredstev za tanke, bombe, drone, rakete in vojaške škornje? Ker danes se že odloča o tem. O tem odločajo tisti v Bruslju in tisti preko Atlantika. Te slednji so nas dobro potegnili na vojaški teren in nas prepričujejo, da je to naša vojna. Da smo tako rekoč že del vojne, ker smo pač v Evropi. Načrt je genijalen. Naj se Evropa ukvarja z vojno, vsi ostali pa se bodo ukvarjali z novimi delitvami sveta. Mir v Ukrajini bo sprejet samo zato, da si bodo Amerika, Kitajska in Rusija na novo začrtale svoje interesne sfere, področja, zaloge, naravne vire in tudi tržišča. Stojč tam na vrhu ankaranskega pokopališča, sem gledal dol v Piranski zaliv in si želel, da bi Slovenija zakričala. Se uprla temu sranju in rekla odločni NE. Rekla odločni ne pobesnelim norcem, rekla odločni NE vojnim hujskačem in mešetarjem in rekla odločni NE vsem patronom, ki nas bodo z umetno inteligenco in algoritmi videli kot spremenljivko v enačbi. Z nami bodo lahko le še trgovali, kot so to naredili z Lukom Dončičem. Seveda lahko rečemo tako kot Luka, da nam je vseeno, če smo blago, če me tako dobro plačajo. Takoj sem naprodaj, če je zadaj dobra ponudba. Torej, ko se bodo pogajali, naj ne pozabijo, da nismo poceni in stoječ na vrhu pokopališča, mi je padlo na misel, da je vse, kar bi morebitne trgovce še sploh zanimalo, tu, pred mojim nosom. To je tudi Luka. Luka Koper. Ko bodo risali logistične poti svojih bilijonskih transakcij, se bo nekje znašlo tudi to, v Sredozemlju najbolj v celino zarito pristanišče. In tisti, ki jim bo rekel NE, bo frajer. Bo lahko pokopan tudi na tem lepem pokopališču nad Ankaranom. In naj bo vsem jasno, da tudi pokopališče ni naprodaj.

DORJAN MARUŠIČ

KVARTARNA ZDRAVSTVENA RAVEN

Prihaja pomlad in spet se v prestolnici vrtijo kolesa nazaj. Berejo se sezname obljub, pritisk populizma za popravke zakonodaje, mediji tekmujejo v iskanju razlage razlike med presežki ZZZS in izgubami javnih zdravstvenih zavodov. Na zdravstvenem področju ponovno teki v krogu s kratkimi obsegom, ko glava lovi rep in onemogoča jasen in prebojni pogled v prihodnost. Spopad s pravimi izzivi zdravstvenih sistemov kot na primer personificirane medicine in umetne inteligence v zdravstvu. V svetu postaja seznam najbolj iskanih strokovnjakov v zdravstvu prihodnosti vse daljši. Od proučevalcev algoritmov, analitikov velikih podatkov do strategov življenjskega sloga. Upam, da vsaj nekaj takih profilov v desetih letih ponudi Univerza na Primorskem. Sedaj pa skok v bližnjo prihodnost, stvarnost prodornih sistemov, ki sledijo razvoju znanosti in specializiranosti medicine. Verjetno so bralcem znane tri ravni zdravstvenega sistema: primarni, sekundarni in terciarni. Bom spisal preprosto in plastično, dovolj za razumevanje. Primarno raven najbolj pooseblja izbrani zdravnik s svojim timom in vsemi podpornimi skupinami, sekundarno raven najbolj celovito predstavlja SB Izola, terciarno raven pa oba klinična centra in onkološki inštitut. Ob tako postavljenih institucijah seveda tudi vse usluge, ki jih nudijo. Kaj pomeni kvartarna nivo? To je nadgradnja terciarne ravni z visoko specializiranostjo in specifičnostjo. Najpogosteje vključuje eksperimentalne medicinske postopke, eksperimentalna zdravila, nekatere vrste neobičajnih ter kompleksnih diagnostičnih ali zelo specializiranih kirurških posegov, ki se izvajajo v zelo omejenem številu v nacionalnih ali mednarodnih centrih, kvartarnih centrih. Kvartarna raven je usmerjena na najvišjo kompleksnost redkih primerov, ki zahtevajo napredno tehnologijo in najvišjo možno ekspertnost. Kvartarni centri pogosto vključujejo klinične študije in zdravljenje, povezano z raziskovanjem, kar pomika meje znanja v medicini. Prav omejeno število potencialno obravnavanih posameznikov sili k ustanavljanju takih središč za širša območja, preko meja same države ustanoviteljice. Pacienti se k njim premeščajo iz terciarnih središč. Za pacienta lahko predstavlja velike razdalje med procesom postavljanja diagnoze, zdravljenja, spopadanja s potencialnimi zapleti ter usklajevanju oskrbe pacienta po vrnitvi v domače okolje. Prav zapleteni in redki primeri predstavljajo večjo verjetnost zapletov, tudi usodnih, daljše bivanje v bolnišnici in odloženo vrnitev v matično okolje, zato je razumljivo, da so temu primerni stroški zdravljenja. Sam koncept kvartarne ravni zdravstvenega varstva sproža številne polemike najpogosteje, ker je kvartarna oskrba nadgradnja in razširitev terciarne ravni za tiste primere, ko zdravstvene potrebe pacienta zahtevajo še višjo stopnjo specializacije. Koncept, ki bi ga nujno morali promovirati v Sloveniji. Priložnosti je namreč zelo veliko, tudi za manjše države in za prodorne posameznike, ki lahko postavijo kvartarne centre ali se vpnejo v kritično verigo celovite oskrbe, so del visoko strokovnega tima. Prav intuitivni vizionarski posamezniki omogočajo premike iz povprečja in stagnacije. Lokomotiva premakne in vleče kompozicijo, nikakor ne posamezni vagon! Naj tokrat sklenem s citatom Alan Forda: »Bolje je biti malo neumen kot malo pameten!«

Odmevna premiera Dnevi zavrženosti v Gledališču Koper

V Gledališču Koper je na predvečer kulturnega praznika premiero doživela prva slovenska uprizoritev *Dnevi zavrženosti* (Elena Ferrante).

MATEJ
SUKIČ

Besedilo je priredila igralka in dramaturginja **Urška Taufer**, režijo pa je prevzela **Tijana Zijanić**.

V igralski zasedbi blesti **Anja Drnovšek** v vlogi Olge, ob njej pa nastopajo še **Mojca Partljič** (Revica), **Blaž Popovski** (Mario),

Sara Gorše (Ilaria), **Mak Tepšič** (Gianni) in **Igor Štamulak** (Carrano). Predstava je požela velik uspeh in navdušila občinstvo, ki je igralce nagradilo z dolgim aplavzom. Med obiskovalci so bili številni znani obrazi iz sveta kulture, umetnosti, šolstva in no-

vinarstva, prav tako so svoje kolege prišli podpreti igralci in režiserji z vseh koncev Slovenije. Večer je bil poln pogovorov, smeja in občudovanja nad izjemno predstavo, ki bo zagotovo še dolgo odmevala.

Foto: Zdravko Primožič, FPA, Mediaspeed

V PIRANU TUDI LETOS BREZPLAČNO ZBIranJE AZBESTNIH ODPADKOV

OBČANI PIRANA LAHKO TUDI V LETU 2025 BREZPLAČNO ODDAJO DO 1 TONO AZBESTNIH ODPADKOV. AKCIJO ŽE PETO LETO ZAPORED ORGANIZIRATA JAVNO PODJETJE OKOLJE PIRAN IN OBČINA PIRAN, KI KRIJE STROŠKE PREVZEMA IN OBDELAVE. POBUDA JE BILA MED OBČANI ODLIČNO SPREJETA, SAJ SO LANI NA TA NAČIN ZBRALI KAR 22,5 TONE NEVARNEGA AZBESTA.

ZAKAJ JE POMEMBNA PRAVILNA ODSTRANITEV AZBESTA?

Azbest je zelo škodljiv za zdravje, saj vsebuje drobna vlakna, ki se ob vdihavanju lahko trajno zadržijo v pljučih in povzročajo hude bolezni, kot sta azbestoza in pljučni rak. Njegova uporaba je v Sloveniji prepovedana že več kot dve desetletji, vendar se številne stare strešne kritine in drugi gradbeni elementi iz azbesta še vedno nahajajo na različnih objektih.

Okolje in Občina Piran z akcijo **odstranitve azbestnih odpadkov** spodbujata občane, da se tega nevarnega

materiala znebijo na pravilen način in tako pripomorejo k čistejšemu in zdravju prijaznejšemu okolju.

KAKO POTEKA PREDAJA ODPADKOV?

Brezplačno predajo do ene tone azbestnih odpadkov lahko upravičenci uveljavijo samo enkrat. Pred predajo v Zbirni center Dragonja morajo izpolniti **vlogo za brezplačen prevzem azbestnih odpadkov**, ki je dostopna na spletni strani in recepciji Okolja Piran, ter jo poslati po navadni pošti ali elektronski pošti na naslov info@okoljepiran.si **najmanj tri delovne dni** pred načrtovanim dovozom.

Odpadki morajo **biti pravilno zaščiteni**, saj lahko nenadzorovano lomljenje materiala povzroči nevarno sproščanje

azbestnih vlaken v zrak. Večje kose je treba položiti **na paleto in oviti v plastično folijo**, manjše kose ali zdrobljen material pa zapakirati **v debelejšje zaprte vreče**. Slednje so občanom, ki nimajo ustreznih embalaže, po predhodnem dogovoru na voljo tudi v Zbirnem centru Dragonja.

TRAJANJE AKCIJE

Subvencije so omejene na 10.000 evrov, zato bo zbiranje trajalo do porabe namenskih proračunskih sredstev oz. najkasneje do konca oktobra. Ob preseženi količini 1 tone bodo dodatni odpadki zaračunani po veljavni ceni **0,419 evra za kilogram** z vključenim DDV-jem.

RENAULT 5 E-TECH ELECTRIC

že za 18.990 €
z vključeno subvencijo za nakup električnih vozil*
5 let jamstva**
Evropski avto leta 2025

Trgo ABC

PE KOPER, Istrska cesta 12

Breda Prodani, 041 607 812 David Bartolič, 051 306 770

PRINAŠALKA LUČI IN DOBRE VOLJE

Lucija Vrankar, voditeljica Japajade šova

Ljubitelji zabavne glasbe dobro poznajo Dejana Vunjaka, ki imenitno nadaljuje tradicijo svojega očeta Brendija in ponosno neguje njegovo glasbeno zapuščino in pridno ustvarja novo. Vsestranski Dejan si je izpolnil veliko željo in stopil še v čevlje televizijskega voditelja. Ob sebi pa ima zgovorno, veselo in nadvse pozitivno (so)voditeljico Lucijo Vrankar. Ustvarjalec številnih uspešnic Čukov in televizijskih oddaj Jože Potrebuješ je imel tudi tokrat velikansko srečo, da se je odločil za nadvse prijetno voditeljico. Ime Lucija namreč pomeni prinašalka luči in mladi Domžalčanki ime res nadvse pristoji.

Lucija je mlado, veselo in sproščeno dekle, ki se ne ustraši nobenega izziva.

Tri leta je bila stevardesa v Dubaju in je prepotovala ves svet.

»Prihajam iz vasice v okolici Moravč. Obožujem naravo in svež zrak, predvsem pa rada hodim v gore. Po poklicu sem diplomirana vzgojiteljica predšolskih otrok. Tri leta sem živela v Dubaju, kjer sem opravljala poklic stevardese. Ta izkušnja mi je prinesla veliko samozavesti in zavedanja, kako majhen je naš svet. Zelo rada imam slovensko glasbo, ki me spremlja že od malih nog in se je najbolj razveselim na poletnih veseljih,« začne svojo pripoved Lucija, ki je že od nekdaj vedela, da je "dobra" z otroki, oziroma da zna poskrbeti za pozitivno vzdušje, igro in zabavo, kjerkoli je. Poklic vzgojiteljice se ji je že od nekdaj zdel izjemno pomemben, saj oblikuješ in vzgajaš malčke ter jih z majhnimi dejanji postopoma pripraviš na življenje. Na podlagi tega se je odločila, da postane vzgojiteljica predšolskih otrok. Poklic je redno opravljala kot študentka med študijem in počitnicami. Po diplomi pa ji je nasproti prišla kopica drugih stvari in radovedna, kot je, je želela poskusiti še kaj novega.

»Poleg ukvarjanja z otroki sem med študijem počela še veliko drugih stvari: bila sem natakara v lokalni piceriji, vodila cicibanove urice in učila angleščino. Junija 2019 sem šla na predstavitveni dogodek za letalsko družbo Emirates v Maribor in po nekaj

intervjujih sem bila izbrana za stevardeso,« se spominja Lucija, ki se je morala zaradi tega preseliti v Dubaj in je veliko potovala po svetu.

STEVARDESA IN VPLIVNICA

»Življenje v Dubaju je precej razgibano, od arhitekture in hrane, do same kulture, ki mi je bila zelo všeč. Predvsem me je navdušilo to, da so trgovine odprte vse tja do polnoči in da to mesto nikoli ne spi. Vreme je precej drugačno kot pri nas. Pol leta je zelo vroče, tudi tja do 46 stopinj Celzija. Mogoče me ravno ta vročina ne privlači oziroma to, da si več kot pol leta prisiljen biti pod klimo,« pripoveduje svetlolaska, ki se je čisto po naključju lotila še spletnega vplivništva. Na Instagramu ima več kot 36.000 sledilcev.

»Že od nekdaj sem rada gledala ameriške YouTube zvezde, ki so ustvarjale vsebine oz. snemale videoposnetke ter jih objavljale

ANDREJA
COMINO

na svojih kanalih. Leta 2017 pa sem se opogumila tudi sama in si ustvarila svoj Youtube kanal - LucyTIME. To je bil nekako moj preskok na družabna omrežja. Med pandemijo sem (tako kot vsi) prvič zasledila omrežje TikTok. Kmalu sem začela objavljati svoje kratke videovsebine (lifestyle, potovanja, zanimivi dogodki, aviacija ...) Posnetki so začeli dosegati veliko število ljudi in posledično sem delila več in več videovsebin. V tem res uživam. Svojim sledilcem oz. ljudem, ki me spremljajo, želim z objavami sporočiti, da je življenje lepo in da moramo uživati v majhnih stvareh in ceniti ljudi, ki jih imamo ob sebi,« pravi Lucija, ki ji ni težko iti pred kamere, saj je že od malega rada tudi nastopala.

PRVEGA NE POZABIŠ NIKOLI

»Moje prvo nastopanje je bilo, ko sem vodila zaključno osnovnošolsko prireditev - valetu. Spomnim se, kakšno tremo sem imela takrat, ko je bilo pred mano le sto ljudi in še vse te sem poznala. Nato pa sem vodila oz. povezovala še nekaj lokalnih koncertov in prireditev in ugotovila, da mi to leži in da se tremo z malo vaje zlahko premaga. Veliko tudi objavljam na svojih družabnih omrežjih in predvidevam, da mi je to "nastopanje" pred virtualno publiko prineslo tudi nekaj izkušenj,« navrže v smehu. In potem je prišel tisti klic Jožeta Potrebuješa, ki jo je povabil k sodelovanju.

POVABILO, KI SE GA NE ZAVRNE

»Seveda sem povabilo z veseljem sprejela tudi zato, ker obožujem slovensko glasbo (narodno in pop). Imam več ljubih izvajalcev: ansambel Petra Finka, Raubarji, ansambel Nemir ..., zelo ljuba mi je tudi Nina Pušlar. Sovoditelj Dejana Vunjaka sem poznala že prej in sva zelo dobra prijateljca, zato se tega projekta oziroma oddaje Japajade šov zelo veselim. Dejan ima neverjetno energijo in v čast mi je, da si z njim lahko delim oder oz. studio,« navdušeno pove Lucija, ki je tudi, ko se ugasnejo kamere, Lucija. Takšna, kot jo vidimo na družabnih omrežjih, na veselici, v trgovini ali na televiziji. »Najbolj me razveseljujejo moji bližnji in prijatelji. Obožujem večere, ko se lahko sprostim ob kakšni dobri namizni igri ali sprehodu s prijateljicami v domači vasi. Zelo pa se tudi veselim pomladi, ker vem, da po njej prihaja poletje. To je moj najljubši čas v letu! Dolgi dnevi, vroče sonce, nasmejani obrazi ljudi in umirjen življenjski ritem,« nasmevano sklene.

Vplivnica v najboljših letih - Lilijana Kastelic

Nikoli ni prepozno, da si s trdim delom izpolniš sanje!

Vedno elegantna, brezhibno urejena od nog do glave, za njo se obračajo številni mimoidoči, čeprav ni v poznih dvajsetih ali tridesetih, ampak uživa v zrelih letih, kar ne pomeni, da ni kos sodobni tehnologiji. Ko se je Lilijana Kastelic pred leti pogumno odločila predstaviti na Instagramu, je s svojimi objavami hitro pridobila sledilce. Zdaj jih ima več kot 126.000 (predvsem v tujini) in jo k sodelovanju vabijo podjetja z vsega sveta. Lili pa ne želi samo pridobivati sledilcev, temveč navdihniti ljudi, da ni nikoli prepozno za uresničitev sanj.

»Strast do mode, prefinjene estetike in barv je zapisana že v mojih genih. Mama mi je povedala, da sem že kot čisto majhna deklica imela izjemen občutek za estetiko in modo ter bila vedno lepo urejena in imela pospravljeno sobico. Aktivneje pa sem se začela z modo ukvarjati v Srednji šoli za oblikovanje-modna smer, ki sem jo zaključila z odliko. V tistem obdobju sem okusila tudi svet modnega blišča, ko sem se za dodaten zaslužek sprehajala po modnih brveh. Po srednji šoli sem želela nadaljevati študij modnega oblikovanja v Torontu, vendar sem šolanje morala prekiniti zaradi očeto-ve bolezni in se vrniti v Slovenijo, kjer sem tudi ostala. Ker v Sloveniji takrat ni bilo ustrezne fakultete za modno oblikovanje, sem se vpisala na Pedagoško akademijo in jo tudi uspešno zaključila. Zdaj z dolgoletnim partnerjem že vrsto let delujem v najinem arhitekturnem biroju,« pripoveduje Lili, ki ji je ostala ljubezen do mode in vsega lepega.

USODNA KORONA

Lili je vseskozi spremljala mo-

dne trende, hodila na modne revije doma in v tujini, se družila s svojimi modnimi prijateljicami, hodila na razne družabne dogodke ... Vsakič je bila tako lepo oblečena, da je pritegnila veliko pogledov in dobila še več komplimentov, vedno pa je s svojimi stajlingi predstavljala svoj pogled na modo.

»Med pandemijo kovida, ko se je svet ustavil, sem se oktobra 2020 malo za šalo, malo zares podala v svet družbenih omrežij. Na Instagramu sem tako našla odlično priložnost za spremembo svoje kariere poti in začela uresničevati svoje mladostniške sanje ukvarjanja z modo ter tako navdihniti tudi ostale ženske, da postanejo prave dame, se bolj modno oblečejo, uporabljajo modne dodatke, barvne kombinacije in tako postanejo boljše različice sebe,« pripoveduje Lilijana in priznava, da so bili začetki dela na Instagramu zelo težki. Tega medija ni dobro poznala. Bila je samouk. Učila se je tako, da je na internetu prebirala razne informacije v zvezi z IG in se tako učila. Veliko časa je porabila, da se je vsaj približno seznanila s pravili Instagrama,

čeprav določenih stvari, ki jih delajo njihovi algoritmi, ne bo mogoče nikoli razvozljati. Prve objave, zgodbe je ustvarila z oblačili iz svoje omare, ki jim je dodala trendovske kose, da je bil stajling vedno moden in v skladu z modnimi trendi. »Seveda je vsak začetek težak in tudi moje prve objave niso bile najbolj kakovostne, vendar sem s trdim delom in izkušnjami kmalu vse nadoknadila. Prvo objavo sem res zelo dolgo pripravljala, saj sem se še učila, kako se sploh objavi, kaj napiše ...,« priznava v smehu. Nato je začela redno objavljati.

SLEDILCE PREPRIČA Z IZVIRNOSTJO IN KAKOVOSTJO

»Ves čas sem trdo delala in se izpopolnjevala ter izboljševala. Za dobro objavo je potrebna dobra vsebina, kakovostna fotografija oziroma video ter lokacija. Ker sem esteticinja, se za vsako objavo do konca potrudim in jo naredim res kakovostno. Svoje sledilce sem s poleg dobrimi objavami začela pridobivati predvsem s svojim edinstvenim pogledom na modo, z zrelemi izkušnjami, občutkom za estetiko, eleganco, pristnostjo, srčnostjo, predanostjo, modernim izrazom, pozitivnostjo in nena- zadnje tudi z nasmehom. Danes me na Instagram profilu spremlja več kot 126.000 sledilcev z vsega sveta. Pravijo, da sem s svojo pristnostjo, samozavestjo in predanostjo postavila nove standarde v svetu mode, ki presegajo klasične okvire in se tako dotaknila žensk vseh starosti. Moj slog je predvsem ženstven in eleganten,« pravi Lilijana, ki bi bila zelo vesela, če se ji na njenem profilu @lilijanakastelic pridru- žijo tudi cenjeni bralci Obale plus.

Lilijana pove, da za ustvarjanje vsebin porabi veliko časa, saj spadajo v objavo priprava stajlingov iskanje primernih lokacij za fotografiranje, potovanja, fotografiranje, urejanje fotografij, objavlanje, komuniciranje s sledilci. Ko dobiš ponudbo za sodelovanje, imaš obveznosti do naročnikov, ... Zdaj ji zaupa že vrsta uglednih svetovnih modnih znamk, s katerimi sodeluje in za katere promovira njihova oblačila na svojem profilu. Ta in ostala njihova oblačila lahko sledilci in tudi ostali ljudje kupijo preko njenih kod, ki jih dobi od blagovne znamke ter tako dobijo popust. »Delam vsak dan, seveda tudi ob sobotah in nedeljah, saj je narava dela vplivnice, da moraš biti nenehno prisotna. V delu resnično uživam, zato mi ni težko, si

tega bi rada tudi sporočila, saj se imajo dame rade, se spoštujejo, cenijo svojo edinstvenost, predvsem pa ostanejo naravne. Ne pozabite: vsaka ženska je lepa. Od modnih trendov pa si vzemite le tisto, kar vam je všeč in vam pristoji. Oblecite le oblačila, v katerih se boste dobro počutile in boste v njih samozavestne,« pravi Lili, ki je nadvse družabna, zato jo boste velikokrat srečali na druženju s številnimi prijateljicami, na družabnih dogodkih, koncertih ... Njena velika strast so tudi potovanja in odkrivanje nepoznanih kotičkov sveta. Zdaj združuje modo in potovanja, za kar je neizmerno hvaležna. Veliko tudi hodi, plava, se ukvarja z meditacijo in osebno rastjo.

ODLOČITEV ZA SELITEV JE BILA LAHKA

Kovid pa ji ni prinesel le nove kariere, temveč tudi selitev. Med pandemijo se je iz središča Ljubljane preselila na obalo. »To sem si že od nekdaj želela, saj je življenje tukaj čisto drugačno kot v Ljubljani. Ljudje so bolj sproščeni, prijazni, pozitivni, srčni in družabni. Verjetno je to pogojeno s soncem in klimo. Tudi sama sem takšna. Sem res prava Primorka, ki obožuje sonce, morje in borovce. Naučila sem se tudi italijansko. Svoj novi dom sem našla v Portorožu, s partnerjem sva našla primerno stanovanje s pogledom na morje in to je zame nekaj najlepšega. Zdaj je Portorož moje mesto. Nič ni lepšega kot iti v Portorožu zjutraj peš na kavo, skočiti v morje in se potem vrniti na delo. Veliko lažje je delati s pogledom na naše čudovito morje in zelenje, ki nas obdaja. Na novo okolje se mi ni bilo potrebno navajati, saj sem že prej vsak prosti trenutek preživela na obali, kjer imam tudi veliko družbe,« veselo sklene.

Andreja Comino

Ljubezen se začne v nas

Ljubezen pogosto dojemamo kot nekaj, kar prihaja od zunaj – kot čarobno povezavo z drugo osebo, ki nas dopolni. A resnica je, da dober odnos ni le stvar kemije ali usode, temveč predvsem odsev odnosa, ki ga imamo do sebe. Če ne čutimo svoje lastne vrednosti, bomo ljubezen iskali zunaj sebe – v potrditvah, priznanju ali celo v odnosih, ki nam škodijo. To ne pomeni, da se v odnosu ne razvijamo ali ne zdravimo ran, a pomembno je, da vanj vstopamo kot celovita oseba, ne kot nekdo, ki pričakuje, da ga bo partner "popravljal" ali "rešil".

Ljubezen ni beg pred sabo

Velikokrat mislimo, da bomo srečni, ko bomo našli pravo osebo. Toda če sami sebe ne sprejemamo, tudi ljubezen drugega ne bo zapolnila te praznine. Takrat lahko odnos postane beg – iščemo partnerja, da bi se izognili občutkom osamljenosti ali manjvrednosti. Zdrava ljubezen ni poljnene praznine, ampak deljenje že obstoječe celovitosti. Seveda odnosi omogočajo rast, vendar se to lahko zgodi le, če smo pripravljeni sodelovati. Da pa lahko resnično sodelujemo, moramo biti v stiku sami s sabo.

DR. KATJA KOZLOVIČ

Zakonska in družinska terapevtka, izvajalka igralne terapije ter kadrovska svetovalka
www.lanimaj.si • www.kei.si

Notranji kritiki in vpliv na odnose

Če imamo nizko samopodobo, smo pogosto preveč kritični do sebe. Ta notranji glas lahko postane dvom v odnosu: »Sem dovolj dober/-a? Kaj, če me zapusti?« Ko nismo prepričani, da smo vredni ljubezni, se v odnosu umikamo ali preveč prilagajamo. Samozavest pomeni zaupanje vase. Prav v partnerskih odnosih lahko svoje notranje kritike ozavestimo in preoblikujemo – ne tako, da odgovornost prenesemo na partnerja, ampak tako, da se učimo iskrene komunikacije in skupne rasti.

Postavljanje meja kot izraz ljubezni do sebe

Ko se ne cenimo, pogosto dovolimo, da drugi prestopajo naše meje. Strah pred zavrnitvijo nas silí v to, da sprejemamo manj, kot si zaslužimo. Postavljanje meja ni sebičnost, ampak temelj zdravega odnosa. Da lahko odnos deluje kot sodelovanje, morata oba partnerja vedeti, kje so njune meje in kaj si želita. Ko se naučimo jasno izražati sebe, postanemo v odnosih bolj avtentični in povezani – in prav to omogoča resnično bližino.

Kako zgraditi samozavest, ki podpira ljubezen?

Prvi korak k zdravemu odnosu je pogled vase – v vzorce, ki smo jih prinesli iz svoje izvorne družine. Način, kako smo bili ljubljani kot otroci, kakšen odnos sta imela starša, močno vpliva na to, kako delujemo v partnerskih odnosih. Pogosto se prav v partnerstvu prebudijo stari občutki: strah pred zavrnitvijo, potreba po potrditvi ali bojazen, da bomo izgubili sebe. Partner nam kot ogledalo pokaže naše nezavedne vzorce. Če to ozavestimo, lahko vsak zase predela preteklost in nato skupaj gradimo nekaj novega – ne iz ran, ampak iz zavestne odločitve za ljubezen.

Ljubezen kot izbira
Zdrava samozavest pomeni, da ne potrebujemo ljubezni, temveč jo izbiramo. Ljubimo, ker želimo deliti svojo srečo, ne zato, ker bi brez druge osebe čutili praznino. Ko smo v stiku s svojo vrednostjo, se tudi naši odnosi spreminjajo – postanejo svobodnejši, globlji in bolj iskreni. Šele takrat, ko smo pripravljeni sodelovati kot celovita oseba, se lahko v odnosu resnično razvijamo.

Izziv pustinja

PRIMOŽ KREČIČ

Koprski stolni župnik

V življenju se lahko soočimo z različnimi oblikami pustinja in suše. V njej moremo videti pusti, samotni, neobljudeni svet, kamenje, malo zemlje in grmičevje. Pustinja se naseli v naravi, ko jo ožge sonce v poletnem času. Pustinja bo lahko naš svet, če ga ne bomo spoštovali in ohranjali njegovih naravnih zakonov.

V pustinji je nezasišana tišina. Ni ljudi in tehnike, ker ni življenja. Tam se ni mogoče skriti, so le zakloni. Je pa kraj za pustolovce in iskalce pristnosti ter miru. Pri velikem ruskem matematiku in filozofu Pavlu Florenskem sem bral, kako so med vojnama Stalinovi zaporniki doživljali samoto, mraz in tišino zapuščenega samostana na otokih Solovki v Belem morju. Aleksander Solženicin je označil te otoke kot testni gulag, mater vseh gulagov.

Pustinjo moremo doživeti tudi psihološko. Srečamo jo pri ljudeh, ki živijo v notranji pustinji, samoti, tišini. To so revni, ostareli, zapuščeni, razočarani, ljudje ob robu družbe. Živijo ob nas in nosijo svojo ranjenost, izločenost.

More pa pustinja postati rodovitna, če vanjo stopimo zavestno in se borimo proti vklenjenosti ter razočaranju. To pomeni, da smo sposobni ugasniti računalnik in televizijo, se odtrgati od telefona, se odreči nekoristnim besedam. Takšno doživljanje pustinja je prilika za zdravo ekologijo srca in prečiščenje, brez vsake oblike nasilja in škodljivih besed. Ostane najbolj nujno, voda, nekaj hrane, obleka, energija. Brezmejnost pustinja onemogoča beg. Treba je ostati na mestu, v majhnem zaklonu, zbrati moči, se srečati s sabo in svojo resničnostjo. Tam se oglašajo divje zveri, ki so simboli naših temnih delov, senčnih prostorov. Ko jih pogledamo obraz in vidimo,

nas ne praskajo več.

Zaradi zunanje strogosti in nezprososti je pustinja kraj čistih misli, osredotočenost na bistveno in prilika za resnični preobrat. V pustinji odkrijemo lepoto v bolj preprostem življenju. Prerok Ozej je povabil svojo nezvesto ženo v puščavo, da bi ji tam spregovoril na srce in bi se vrnila k prvi ljubezni. (Oz 1,16) Ko vstopimo s krizo, pride za mrazom zime pomlad, da v teh razmerah vzkljuje popki in ozelenijo rastline. Vsekakor obstaja izhod in nov začetek.

Izraelci so hodili 40 let po puščavi, od oaze do oaze in se prečistili. Ko se je zamenjala generacija, so združili moči in osvojili deželo svojih očetov. Vsak človek in tudi skupnost mora od časa do časa stopiti v pustinjo in v krizi okoliščin prečistiti svoje misli, usmeritve, življenjske drže. Kar se prekali skozi pustinjo, je trdnjše in močnejše. Različni avtorji opisujejo svoja srečanja s pustinjo in puščavo, ko so v težkih razmerah ponovno zaživi. Bogastvo samote živijo alpinisti, popotniki po različnih deželah, zaporniki, bolniki, znanstveniki, umetniki. To je tudi drža menihov puščavnikov, ki v samoti in oddaljenosti od sveta poglobljajo svojo duhovnost, človeškost in skrb za druge ljudi. Anton puščavnik pravi: »Kdor sedi v puščavi v miru srca, je rešen treh bojov: poslušanja, govorenja in gledanja. Samo en boj je pred tem, boj srca.« Tudi v našem okolju potrebujemo kraje samote in pustinja, potrebujemo izkušene ljudi, ki nas bodo spremljali na poti, da se bomo obnovili in okrepili za soočanje z 'bežečim časom' naše stvarnosti.

Plastični izdelki za enkratno uporabo

Na obalah Evropske unije je 85% morskih odpadkov iz plastike. Polovica teh plastičnih odpadkov so izdelki za enkratno uporabo. Najpogostejši med njimi so plastične vrečke, ovitki od čokolad in drugih živil, plastični kozarci, platenke, plastične slamice in druga plastična embalaža za hrano. Za okolje je pomembno, da plastične izdelke za enkratno uporabo po uporabi ne puščamo v naravi. Odvržemo jih v za to namenjene zabojnike.

Prodajate ali uvažate plastične izdelke za enkratno uporabo?

SUP proizvod

*ang. Single-Use Plastic

je plastični proizvod za enkratno uporabo, ki je v celoti ali delno izdelan iz plastike, ter ni namenjen večkratni uporabi.

Kateri so SUP proizvodi?

- posode za živila
- zavitki in ovoji iz prožnega materiala
- vsebniki za pijačo do 3 l
- lončki za pijačo
- lahke plastične nosilne vrečke
- vlažilni robčki
- baloni
- tobačni izdelki
- ribolovno orodje

Pomagali vam bomo izpolniti vaše obveznosti, ki izhajajo iz SUP uredbe.

Kdo ima obveznosti?

Proizvajalec* plastičnega proizvoda za enkratno uporabo:

- ki je embalaža, ali
- ki je prazen plastični proizvod.

*embaler

*proizvajalec servisne embalaže

*uvoznik

*tuje podjetje

SLOPAK
ŽIVIMO Z OKOLJEM.

www.slopak.si
slopak@slopak.si

Makro5

Z vami gradimo že več kot 30 let.

22. 03. 2025 ob/alle 19.30
Abonma in izven/Abbonamento e fuori

Paradiž Paradiso

Slovensko ljudsko gledališče Celje
Teatro Popolare Sloveno di Celje

29. 03. 2025 ob/alle 19.30
Koncert/Concerto

MEF & NOB vs. ZMELKOOW

VSTOPNICE / BIGLIETTI
www.avditorij.si

Zakaj je pomembno uporabno dovoljenje?

UPORABNO DOVOLJENJE JE POTRDILO O LEGALNI IN VARNI NEPREMIČNINI. IZDA GA PRISTOJNA UPRAVNA ENOTA IN POTRJUJE, DA JE NEPREMIČNINA SKLADNA S PREDPISI O GRADNJI IN VARNA ZA BIVANJE ALI DELOVANJE.

Razlogi za pomembnost uporabnega dovoljenja:

- Potrjuje, da je bila nepremičnina zgrajena v skladu s predpisi o graditvi in da so upoštevani vsi gradbeni standardi, kar zagotavlja varnost bivanja ali delovanja v njej.
- Brez uporabnega dovoljenja nepremičnina ni legalno snovana in je njena uporaba lahko omejena. Prav tako je lahko lastnik nepremičnine brez dovoljenja izpostavljen sankcijam.
- Za vpis lastninske pravice v zemljiško knjigo je pri novogradnjah v večini pri-

merov potrebno predložiti še uporabno dovoljenje.

- Banke za pridobitev stanovanjskega kredita običajno zahtevajo tudi uporabno dovoljenje. Pravila bank so različna, vsaka ima svojo poslovno politiko in v skladu z njo lahko zahteva različna dokazila, preden odobri kredit. Ena izmed obveznih prilog za pridobitev kredita je zemljiškoknjižni izpisek, ki izkazuje ustrezno izvedeni vpis nepremičnine v zemljiško knjigo.
- Dokument je pomemben tudi pri prodaji nepremičnine, saj se težje najde kupca za nepremičnino, ki jo bo mogoče kasneje težko legalizirati.

Naj še omemimo: če nepremičnina nima pridobljenega uporabnega dovoljenja, lahko grozijo lastniku različne sankcije, od denarnih glob do najhujšega ukrepa, kot je rušenje objekta. Sankcije so odvisne od pozameznega primera in zakonodaje. V vsakem primeru pa lahko, kadar nepremičnina nima uporabnega dovoljenja, to predstavlja dodatne stroške in teža-

BRANKO
LONČAR

ve za njenega lastnika. Naš predlog je, da se tem težavam izognete in obvezno pred prodajo ali nakupom nepremičnine preverite, ali ima veljavno uporabno dovoljenje.

Obala
nepremičnine

Obala nepremičnine d.o.o.

Obala 16, 6320 Portorož
Tel: 05 674 10 30
Mob: 041 35 22 00
info@obala-nepremicnine.si
www.obala-nepremicnine.si

Davek na obresti in kapitalne dobičke

28. februarja 2025 se izteka rok za oddajo napovedi za odmero dohodnine od obresti na denarne depozite, če skupni znesek presega 1.000,00 EUR, pa tudi napovedi za odmero dohodnine od drugih obresti (npr. obresti od posojil, obveznic ipd.), napoved za odmero dohodnine od dividend, dobička od odsvojitve vrednostnih papirjev, drugih deležev in investicijskih kuponov, dobička od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov in od dohodka iz oddajanja premoženja v našem.

Napovedi je mogoče oddati elektronsko preko sistema eDavki ali v papirni obliki na pristojnem finančnem uradu. Neupoštevanje rokov lahko povzroči zamudne obreste ali druge sankcije, zato je pomembno, da zavezanec pravočasno izpolni svoje obveznosti.

Sicer so v Sloveniji dohodki iz kapitala, kamor spadajo obresti, dividende in kapitalni dobički, obdavčeni z dohodnino po fiksni stopnji. Ti dohodki se ne vključujejo v letno

dohodninsko napoved, saj se plačana dohodnina šteje za dokončen davek.

Obresti so donosi, ki jih posameznik prejme na podlagi posojanja denarnih sredstev, kot so bančni depoziti, obveznice ali posojila, obdavčene so po stopnji 25 %. Obdavčene pa so samo dosežene obresti nad zneskom 1.000,00 EUR.

Kapitalni dobiček je razlika med vrednostjo kapitala ob odsvojitvi (npr. prodaji) in vrednostjo ob pridobitvi. Kapital vključuje nepremičnine, vrednostne papirje, deleže v gospodarskih družbah ter investicijske kupone. Davčna osnova se določi kot razlika med vrednostjo kapitala ob odsvojitvi in vrednostjo ob pridobitvi, zmanjšana za normirane stroške, ki znašajo 1 % od nabavne vrednosti kapitala in 1 % od vrednosti kapitala ob odsvojitvi.

Stopnja davka na kapitalni dobiček znaša 25 % in se znižuje glede na dobo imetništva kapitala: po dopoljenih 5 letih na 20 %, po 10 letih na 15 %, po 15 letih je dobiček oproščen plačila dohodnine.

Dividende so deleži dobička, ki jih družbe izplačujejo svojim delničarjem oz. družbenikom. Obdavčene so po stopnji 25 %, pri čemer se plačana dohodnina šteje za

JURE
HALIK

dokončen davek.

Ker se napoved za odmero dohodnine od teh dohodkov oddaja komaj februarja sledečega leta se v praksi pogosto dogaja, da se na to preprosto pozabi. Predlagamo, da pred iztekom roka preverite, ali ste v preteklem letu morebiti imeli tovrstne dohodke.

RAČUNOVODSKI SERVIS

fidata
finance

FIDATA d.o.o.

Ankaranska c. 7b, 6000 Koper
Tel: +386 59 052 423
info@fidata.si
http://www.fidata.si

Z odgovornim ravnanjem do odgovorne prihodnosti

NALOŽBENO ZAVAROVANJE S TRAJNOSTNIMI NALOŽBAMI – GA ŽE POZNATE? Z NJIM HKRATI POSKRIBITE ZA ODGOVORNO VARČEVANJE, KI GRADI VAŠ FINANČNI KAPITAL V SKLADIH, OSREDOTOČENIH NA OKOLJU PRIJAZNE NALOŽBE, IN ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE, KI VAM IN VAŠIM NAJDRAŽJIM ZAGOTAVLJA FINANČNO VARNOST.

Da pri vsakodnevnem ravnanju, na delovnem mestu, doma, v naravi, skušamo delovati čim bolj odgovorno in trajnostno, smo Slovenci v našo zavest že globoko ukoreninili. Prav tako se dobro zavedamo pomena finančne varnosti in smo skrbni varčevalci. Najnovejši trendi nas vodijo k vlaganju v trajnostne naložbe, ki prinašajo koristi, kot so dolgoročna stabilnost, pozitiven vpliv na okolje in družbo ter skladnost z mednarodnimi trajnostnimi standardi. Odlično rešitev na tem področju nudi – ODGOVORNA PRIHODNOST zavarovalnice Generali. Trajnostne naložbe so pravi odgovor in rešitev za vse, ki želite dobro poskrbeti zase in za svoje bližnje. Namenjene so namreč vsem, ki si želite zagotoviti finančno stabilno prihodnost, a hkrati želite tudi odgovorno ravnati in skrbeti za ohranjanje naravnega okolja. Preko varčevanja vam zagotavljajo finančno stabilnost v prihodnosti, preko naložb v podjetja s trajnostnim delovanjem pa pozitiven vpliv na okolje in družbo.

Zavarovalnica Generali je ena prvih, ki je z naložbenim zavarovanjem s trajnostnimi naložbami ODGOVORNA PRIHODNOST slovenskemu trgu ponudila odlično rešitev. Gre namreč za naložbeno zavarovanje s številnimi prednostmi, ki poleg dolgoročne finančne stabilnosti prinaša tudi pozitiven vpliv na okolje in družbo.

ODGOVORNA PRIHODNOST – FINANČNA VARNOST IN TRAJNOST Z ROKO V ROKI ...

Novo naložbeno zavarovanje ODGOVORNA PRIHODNOST je zavarovalnica Generali, kot odgovoren vlagatelj, delodajalec

in vseživljenjski partner svojim strankam, oblikovala z mislijo na trajnostnost in odgovorno investiranje. Zavarovanje tako združuje odgovorno varčevanje, ki gradi finančni kapital v skladih, osredotočenih na okolju prijazne naložbe, in življenjsko zavarovanje, ki zagotavlja finančno varnost posameznika in njegovih najdražjih. Namenjeno je osebam starim med 14 in 65 let.

Naložbeno zavarovanje ODGOVORNA PRIHODNOST vlaga v trajnostne naložbe, ki spodbujajo okoljske in socialne značilnosti dejavnikov trajnostnosti. To pomeni, da sklad vlaga v trajnostne naložbe, prinaša koristi, kot so dolgoročna stabilnost, pozitiven vpliv na okolje in družbo ter skladnost z mednarodnimi trajnostnimi standardi. Takšne naložbe so razvrščene v skladu z 8. členom SDFR (Uredba (EU) 2019/2088 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2019 o razkritjih, povezanih s trajnostnostjo, v sektorju finančnih storitev). Ta zasnova omogoča, da varčujete odgovorno, ustvarjate kapital za svojo prihodnost in hkrati prispevate k družbeno odgovornim pobudam.

MOŽNOST IZBIRE NALOŽB IN STROKOVNO UPRAVLJANJE

Naložbeno zavarovanje ODGOVORNA PRIHODNOST nudi možnost izbire med dvema trajnostnima naložbama. Inovativni zbor je namenjen tistim, ki želijo varčevanje z višjim potencialom rasti. Osredotoča se na ključne trende, ki bodo oblikovali naš svet v prihodnje.

Stabilni izbor pa je namenjen vlagateljem, ki želijo varnost in zanesljivost tudi v nepredvidljivih tržnih razmerah

Zagotovljeno je strokovno upravljanje naložb. Generali-jevi strokovnjaki bodo namreč najmanj štirikrat letno, ob izrednih dogodkih pa tudi večkrat, pregledali sestavo sredstev ter jo po potrebi prilagodili. Zavarovalnica omogoča še enostaven pregled nad premoženjem z brezplačno uporabo spletnega portala Moj Generali za pregled polic in nadzor nad premoženjem. Zavarovanje pa je možno preprosto skleniti že z mesečnimi plačili od 40 €.

VARČEVALCE ČAKAJO DODATNI BONUSI

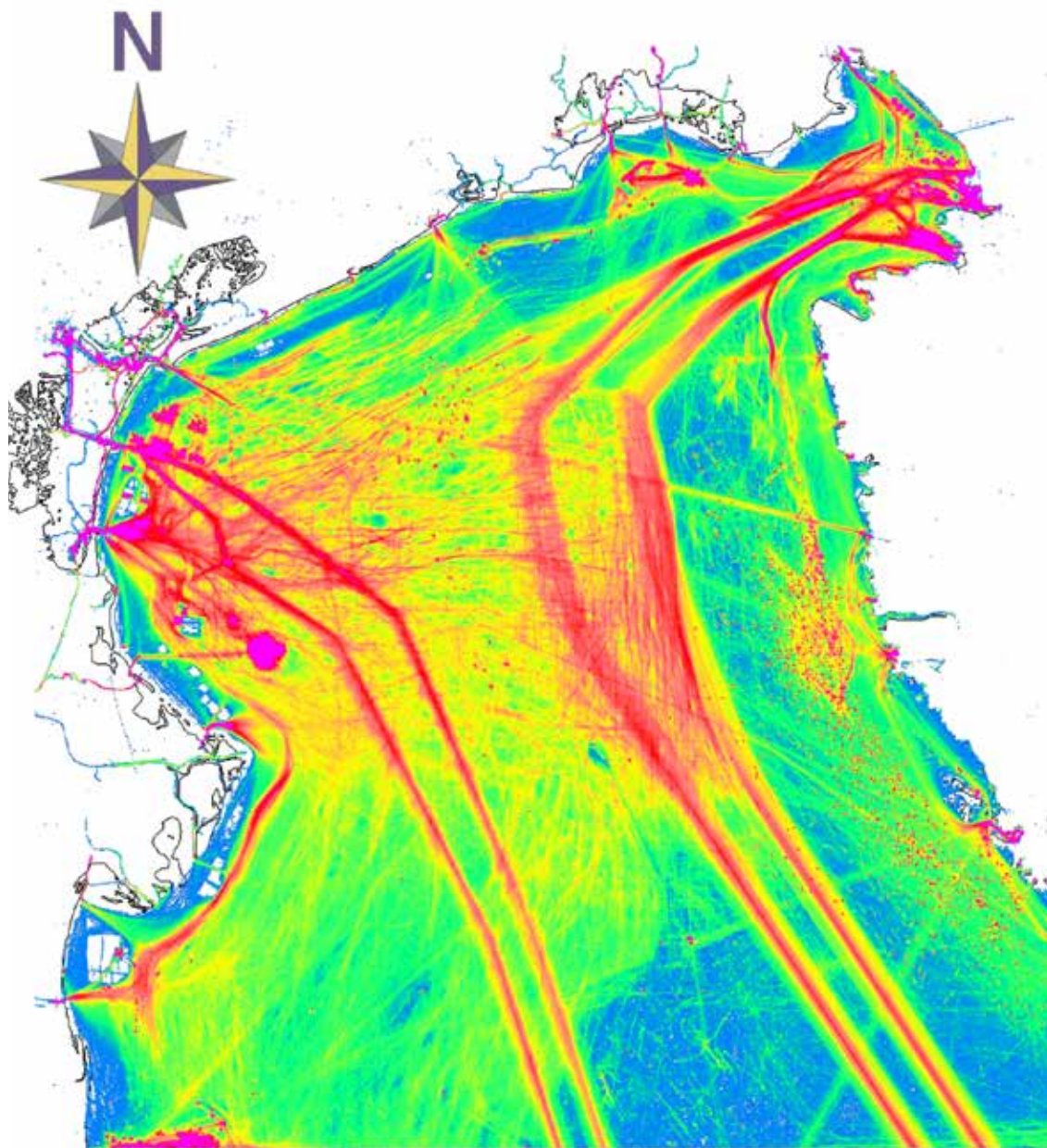
Tudi tokrat vas čakajo bonusi zvestobe. Za vsakih pet let varčevanja bo pripisan bonus, s čimer boste dodatno povečali vrednost svoje naložbe. Trajnostno naložbeno zavarovanje ODGOVORNA PRIHODNOST pa omogoča tudi povezavo z zavarovanjem PaketDom. Če to zavarovanje sklenete za deset let, bo Generali vsako leto prenesel 25 % plačane letne premije na izbranih domskih zavarovanjih na vašo polico naložbenega zavarovanja.

Vas zanima, kako lahko pridobite dodatnih 5000 ali 500 €? Ob sklenitvi naložbenega zavarovanja ODGOVORNA PRIHODNOST lahko do 31. maja 2025 sodelujete tudi v nagradni igri. Z malo sreče lahko prejmete dodatnih 5000 € ali 500 € v obliki dodatne premije kot izredno vplačilo na naložbeni račun za dolgoročne cilje. Preprosto in enostavno, le sodelovati morate.

Fakulteta za pomorstvo in promet utrjuje vodilni položaj v raziskavah

Fakulteta za pomorstvo in promet, Univerza v Ljubljani, še naprej utrjuje svojo vlogo vodilne raziskovalne institucije na področju pomorstva in prometa v Sloveniji. To potrjuje tudi najnovejši projekt, ki se imenuje "Trajnostni in digitalni okvir za varnost in zaščito v pristaniščih," ki ga vodi doc. dr. Marko Perkovič. Projekt, ki se je začel letos, sofinancira Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost RS (ARIS) ter Luka Koper.

Slika levo:

AIS gostota ladijskih trajektorjev v Severnem Jadranu, prikazana v visoki ločljivosti na podlagi letnih podatkov, razkriva ključne vzorce pomorskega prometa v tej strateško pomembni regiji. Takšna karta, podprta z obsežnimi podatkovnimi zbirkami, omogoča podrobno klasifikacijo ladij glede na njihovo vrsto, velikost, ugrez, hitrost in celo glede na nevarni tovor na krovu. Podatki so izjemno dragoceni za pomorsko prostorsko načrtovanje in upravljanje drugih oblik rabe morja ter morskega dna, kot so marikultura, turizem in organizacija športnih dogodkov na vodi. Prispevajo k boljšemu razumevanju prometnih tokov, optimizaciji plovnih poti ter varnostnih ukrepov, hkrati pa omogočajo analizo vpliva ladijskega prometa na ribolovni pritisk, oceno tveganja za trčenja in nasedanja ter simulacijo potencialnih posledic za morsko okolje. Takšen pristop odpira široke možnosti za izboljšanje pomorske varnosti, trajnostno upravljanje morskih virov in razvoj strategij za zmanjšanje vpliva pomorskega prometa na občutljive ekosisteme.

Doc.dr. Marko Perkovič je ob tem povedal, da projekt povezuje strokovnjake z različnih področij, saj so k sodelovanju povabljeni raziskovalci s Fakultete za računalništvo in informatiko, Nacionalnega inštituta za biologijo ter Fakultete za elektrotehniko. Poudarja še, da pomembnost in kakovost raziskave potrjuje dejstvo, da je bil projekt med številnimi prijavljenimi ocenjen kot najboljši na tehniškem področju, saj je bilo odobrenih le 20 % prijavljenih projektov. Po njegovih besedah je zasnovan tako, da bodo vsi rezultati takoj in neposredno uporabni za naše edino pristanišče.

Namen projekta je izboljšati učinkovitost, varnost in okoljsko trajnost Luke Koper. "Cilj je ustvariti trajnostni okvir za delovanje pristanišča, ki vključuje ne le tehnični izziv, temveč tudi družbeni proces. Ta zajema zakonodajo, urbanistično načrtovanje, transport, življenjski slog in potrošnjo. V okviru projekta bodo razviti ukrepi za zmanjšanje emisij onesnaževal, ozelenitev pristaniškega območja ter vključitev obnovljivih virov energije v pristaniške dejavnosti," pojasni Perkovič.

Pomemben del projekta je tudi prehod pristanišča v krožno gospodarstvo, ki vključuje zmanjšanje odpadkov in večjo učinkovitost rabe virov. Po besedah Staše Ferjančič Rosso iz Fakultete za pomorstvo in promet, bo poudarek tudi na varnostnem vidiku, zlasti na povezanosti upravljanja pomorskega prometa z digitalnimi

sistemi varnosti. "Kibernetski napadi lahko resno ogrozijo varnost plovbe in povzročijo pomorske nesreče, ki imajo lahko velike okoljske in gospodarske posledice," je še dodala. Projekt, po besedah sogovornikov, prispeva tudi k razvoju inovativnih rešitev, ki bodo v prihodnosti vplivale na širše lokalno okolje ter mednarodno pomorsko dejavnost. Vse aktivnosti so namreč zasnovane tako, da bodo izboljšale in nadgradile obstoječe prakse v pristaniškem poslovanju.

Program trajnostnega razvoja svetovnih pristanišč nudi splošen okvir za to, kako lahko pristanišča bolje prispevajo k trajnosti.

Raziskava bo zajela naslednja ključna področja: kibernetska varnost za podjetja, navigacijska kibernetska varnost, varnost industrijskih objektov,

PETRA
MEŽNARC

trajnostna goriva in skladiščenje LNG, znavanje vdorov in preprečevanje vdorov v varnost ter zaščito plovbe na območju pristanišča, PNT in VHF komunikacijska varnost, varnost MetOcean, izzivi nevarnega tovora, poglobljanje in testno premeščanje melja ter opredelitev zelenih koridorjev. Pomemben vidik bo posvečen tudi globalnim spremembam, ki so v zadnjih letih postale ključna okoljska prioriteta evropskih pristanišč.

S tem projektom fakulteta nadaljuje tesno sodelovanje z Luko Koper in prispeva k razvoju okolja, v katerem deluje, hkrati pa projekt naslavlja ključne izzive strateškega razvoja slovenskega pristanišča do leta 2030.

Koprsko pristanišče (foto: Jaka Ivančič)

VELIKI ZAKLADI NARAVE V MAJHNIH STEKLENIČKAH

Martina Vatovec, ustvarjalka butičnih parfumov

Koprčanka Martina Vatovec je ženska tisočeri talentov. Že kot študentka se je pogumno podala na podjetniško pot, obenem pa je pridno odkrivala in negovala še druge interese. Dolgoletna gostinka in lastnica ene najboljših slaščičarn v Kopru, Triglav, mir, sprostitev in polnjenje baterij najde v naravi. In ravno narava jo je pred več kot desetletjem navdihnila za novo (podjetniško) pot – izdelovanje butičnih parfumov iz naravnih sestavin.

»Od nekdaj sem radovedna in me ni strah novih izzivov ter trdega dela, ki ga prinašajo s seboj, zato sem že med študijem ekonomije, znanja, ki smo jih dobivali na fakulteti, z veseljem prenašala v prakso. Bila sem še študentka, ko sem najprej najela lokal ob plaži in počasi širila gostinsko dejavnost. S partnerjem sva takrat videla priložnost in jo z veseljem zagrabila, saj je v meni od nekdaj močan tudi podjetniški duh in tako sem ob tem, ko sem se v Kopru sredi vročega poletja hladila s kepico slastnega sladoleda, čeprav nisem slaščičarka, dobila idejo, da bi v Kopru imeli še slaščičarno. Nikoli nisem delala tort, sem pa vedno znala narediti, kar smo prodajali v vitrini. Čeprav sem gradila svojo prihodnost v slaščičarni, me je življenje odpeljalo v drugo smer,« se spominja Martina. Nove poti so ji prinesle poglobljanje vase, duhovnost, raziskovanje svoje narave, odnosov ... in pa tesnejši stik z naravo.

OD SLADOLEDA DO PARFUMOV

»Začela sem raziskovati in izdelovati naravno kozmetiko. Bistvena sestavina naravnih krem so eterična olja, ki imajo pomemben vpliv na naše telo in dušo. Eterična olja vplivajo na naše telo in um prek vonja, kože in dihalnega sistema. Njihove aromatične molekule prek vohalnega živca neposredno delujejo na limbični sistem možganov, ki je odgovoren za čustva, spomin in hor-

monsko ravnovesje.

Eterična olja so ujet dih narave, esenca rastlin, ki v sebi nosi moč sonca, zemlje in vetra. So dišeči šepeti cvetov, listov in dreves, ki s svojo nežno, a mogočno energijo zdravijo telo, pomirjajo um in prebujajo duha. Kapljica teh dišečih eliksirjev je kot dotik narave – prinaša ravnovesje, odpira srce in vodi k notranji harmoniji. Navdušena nad močjo eteričnih olj sem pričela preučevati zeliščja, iz katerih nastajajo meni ljube naravne dišeče esence in kmalu tudi zaključila šolo za zeliščarstvo, sočasno pa preučevala, kaj vse se lahko ustvarja iz teh naravnih dišav in spoznala naravno parfumeristiko.

Kmalu sem tudi spoznala, da je izdelava krem zelo podobna izdelavi sladoleda, postopek je podoben: izbira kakovostnih surovin, nato je potrebno maso kuhati, in ohlajati ... le marketing pri prodaji naravnih krem je veliko zahtejši. Ko se enkrat vržem v nov projekt, se vanj res poglobim. Tudi lep izgled veliko pomeni in tako sem preko formulacije naravne kozmetike, aromaterapije in zeliščarstva pristala v svetu naravne parfumeristike. Zdi se mi, da je pika na i v svetu aromaterapije.

Po naravi sem estetik. Rada sem lepo oblečena, rada sem obkrožena z lepo urejenimi stvarmi in tudi naše tortice niso bile samo dobre, temveč tudi lepe. Estetiko sem si želela ohraniti tudi pri naravni kozmetiki.

Uspešna podjetnica izjemno uživa v ustvarjanju.

Eterična olja pa so me navdihnila za ustvarjanje naravnih parfumov, kjer so se mi na široko odprla nova vrata. Začela sem se izobraževati in se strastno učiti. Obiskala sem kopico izobraževanj doma in v tujini. Šla sem raziskovat vrtnice v Bolgarijo in Francijo, sivko v Provanso, pačuli na Sejsele, se šolala tudi v Izraelu in Italiji, zaključila Akademijo za naravno parfumeristiko,« razlaga Martina, ki je hitro spoznala, kako velikansko je kozmetično tržišče, pa tudi zelo zasičeno in med kozmetičnimi hišami vlada velika konkurenca.

»Predvsem je to posel. Sintetični parfumi so zelo poceni. Ko človek v drogeriji kupi steklenično parfuma, je vrednost tekočega parfuma največ pet evrov, nekaj malega je še stroškov za embalažo, največji strošek parfuma je marketing, vse ostalo pa zaslužek kozmetične hiše, zato ni čudno, da se trudijo za prevlado. Čisto druga pesem pa je pri naravnih parfumi. Tu so vhodne surovine zelo drage. Na primer, liter eteričnega olja naravne vrtnice stane vrtočlavih 50.000 evrov! Podobno drag je tudi izvleček ouda, prijetnega vonja tropskega lesa iz eksotičnih držav. To so same lepe in res kako-

vostne vonjave, ki ne vplivajo blagodejno le na našo dušo, temveč tudi telo in duha. Žal pa naravna kozmetika ne more in tudi noče konkurirati konvencionalnim parfumi. Na srečo pa čedalje več ljudi prisega na naravno. V Sloveniji naravne, reče se jim nišne butične parfume, izdelujemo le nekatere ženske, pa tudi v svetu se ta panoga zelo razvija,« razlaga Martina, ki ne uživa samo v izdelovanju, temveč tudi raziskovanju neskončnega naravnega sveta in od svojih učiteljev srka znanje. Doma si je uredila majhen laboratorij, v katerem nastajajo njene dišave, sanja pa o svojih hiši, v kateri bi imela svoje velike »parfumske orgle«, kot se reče delavnem prostoru, v katerem nastajajo nove dišave. Z veseljem pa svoje bogato znanje predaja

Martina je pred desetimi leti izdelala svoj prvi parfum.

ANDREJA
COMINO

naprej na delavnicah, kjer poučuje, kako izdelati svoj naravni parfum.

PRVEGA NE POZABIŠ NIKOLI

»Uživam v vodenju tečajev in delavnic, na katere pridejo večinoma ženske in neizmerno uživajo v tem, da izdelajo svoj lastni parfum, po njihovi meri. Mimogrede jim razložim o eteričnih oljih, ekstraktih, konkretnih, maceratih, tinkturah in drugih sestavinah dišav.« Martina jih veliko naredi tudi sama doma. Že spomladi začne pobirati dišeče rože in jih namakati v alkohol in maščobo, v katero potem spustijo svoj vonj. »To je dolgotrajno in zamudno delo. Cvetove je namreč treba menjati vsak dan, vijolice kar 21 dni zaporedoma, druge pa vsaj sedemkrat,« razlaga Martina, ki je svoj prvi parfum naredila pred desetimi leti.

»Ko sem se odločala za svojo linijo, sem naredila petdeset (!) parfumov, potem sem jih s pomočjo prijateljice izbrala deset, nato štiri. To je bilo zelo zahtevno delo, saj se parfuma nikoli ne naredi v prvo, temveč dozoreva. Spojine se namreč povezujejo med sabo in šele čez dneve in tedne postane jasno, kako se obnašajo, nato je potrebno parfum izpopolniti, da je lepo zaokrožen. Dober parfum je kot uglasbena simfonija dišav, kjer se note prepletajo v harmonično celoto, ki očara čute, kjer nič ne izstopa, ampak so vse note lepo uglašene v celoto.

Pravi parfumi se delajo tudi po eno leto,« razlaga strokovnjakinja in pojasni, da naravni parfumi dišijo drugače kot konvencionalni. Ravno tako pa ljudje, ki ne uporabljajo naravne kozmetike, potrebujejo nekaj časa, da se navadijo nanje. Ko pa jih enkrat zapopadejo, so navdušeni, kako jih naravna eterična olja podpirajo v vsakdanjem življenju, kako okoli njih ustvarijo prijetno vzdušje. Velikokrat ljudje opažajo, da jih po konvencionalnih parfumi boli glava, pri naravnih tega ni. Tudi za naprej si želim slediti svoji strasti in odkrivati nove stvari,« še veselo navzre ta izjemna ženska.

EVA
BRANC

Osman Dedić: »Biti solinar je velika čast.«

OSMAN DEDIĆ JE VEČ KOT 14 LET GRABIL SOL, ODSLEJ PA BO SEČOVELJSKE SOLINE OPAZOVAL LE ŠE S SVOJEGA DOMA NA PARECAGU. ČEZ PALEC PRERAČUNANO, JE V SVOJEM ŽIVLJENJU NAGRABIL PRIBLIŽNO 1400 TON SOLI. »BITI SOLINAR JE VELIKA ČAST,« PRAVI IN PRIZNAVA, DA GRE ZA TEŽKO, A ZANIMIVO DELO.

Osman Dedić se je leta 1979 iz bosanskega Bihaća preselil v Slovenijo. »Za boljšim življenjem,« pravi. Sprva je kar 33 let delal pri gradbenem podjetju, ki pa je leta 2011 šlo v stečaj in Dediću se je pokazala priložnost poskusne zaposlitve v Sečoveljskih solinah, kjer je našel poklic svojega življenja.

»Prej nisem vedel niti, kaj je solni cvet,« se z nasmehom spominja sogovornik, ki priznava, da je bilo prvih nekaj dni njegovega dela na solinah precej zmedenih. »Doživel sem šok, za to delo bi potreboval doktorat,« pripoveduje. A pod svoje okrilje ga je takrat vzel vodja pridelave soli v Sečoveljskih solinah Dario Sau in mu z učenjem, kot pravi Dedić, izkazal posebno čast.

TEŽAŠKO DELO ZA ČISTO DESETKO

Ko je začel z delom na solinah, je bil star 52 let. »Marsikdo si je najbrž mislil, kaj bo ta nonič,« v šali pove Dedić in doda: »Delo solinarja je res težaško, a če se dobro organiziraš, zmoreš.« Po šestih mesecih poskusnega dela so mu povedali, da je njegovo nabiranje soli za čisto desetko in je v Sečoveljskih solinah ostal 14 let, zadnji dve leti kot upokojenec. Med opravljanjem solinarskega poklica je postal prava atrakcija. Mnogi redni obiskovalci solin so postali njegovi znanci in prijatelji, ki so se z njim hitro ujeli v klepetu ali sprejeli njegovo povabilo na kavo v bližnjo solinarsko hišico. Pogosto so ga obiskali novinarji, tudi iz tujih medijskih hiš. Svoje solinarsko znanje pa je rad predajal tudi mlajšim generacijam.

POMEMBNA PRIPRAVA SOLNIH POLJ

Kot razlaga Dedić, je delo solinarja skoraj bolj zabavno po sezoni žetja soli, ko na solinah pripravljajo solna polja. Pri tem delu se je oprl na svoje izkušnje iz gradbeništva. Z zanosom hiti pripovedovati, kako je treba natančno utrditi petolo (nekaj milimetrov debelo umetno gojeno plast alg, bakterij, sadre in mineralov, ki preprečuje, da bi se sol mešala z morskim blatom na dnu kristalizacijskega bazena, deluje pa tudi kot filter) in poskrbeti za čim bolj enakomerno debelo razlitje plasti slanice.

Lansko leto je nagrabil 130 ton soli, 90 prave piranske, ki ima zaščiteno označbo porekla in je pridelana po potrjenem tradicionalnem postopku, po izročilu, starem več kot 700 let, ter zgolj s tradicionalnimi orodji.

SOLINARSTVO KOT POSLANSTVO

»To je poslanstvo, ki ga človek doživi,« o delu v naravi pravi Dedić, zato ga je toliko bolj razžalostila odločitev podjetja Soline, da mu dela na solinah ne podaljšajo. »Ko se peljem mimo, mi je hudo,« pripoveduje. V stiku z naravo pa namerava živeti še naprej, saj se bo po odhodu iz Sečoveljskih soli posvetil svojim oljkam in njivi.

In kakšen recept s soljo priporoča? »Riba na soli,« izstrelili kot iz topa. Kot razloži, je skrivnost v tem, da po posodi natresemo plast navadne grobe soli, na kateri nato spečemo ribo. Tako preprečimo, da bi riba pri peki razpadla ali bi se od nje ločila koža.

Foto Tomaž Primožič

Kameleoni: Ko je Koper slovel kot jugoslovanski Liverpool

Mnoga dekleta in ženske v nekdani Jugoslaviji bi mi zavidele, da sem letošnje Valentinovo preživela z zasedbo znamenite skupine, ki je spremenila tedanjo državo. V studio, kjer vadijo, nas je pripeljal gospod, ki je dobro vedel, kam nas pelje. Na svojem taksiju je imel namreč plakat 60. obletnica skupine Kameleoni, 22. marec 2025, Koper.

Skupina Kameleoni je nastala nekega lepega dne, ko so se člani skupine, 17-letni fantje, sprehajali po mestnem središču in opazili zanimiv napis „Camel“. Od tod izhaja ime Kameleoni, ki je odmevalo po vsej Jugoslaviji. Ustanovili so jo gimnazijci Danilo Kocjančič, Jadran Ogrin, Marjan Malikovič in Tuljo Furlanič, kasneje pa se jim je pridružil še Vanja Valič. Njihova pesem "Sijaj izgubljene ljubezni", posneta v dveh jezikovnih različicah, je postala prava uspešnica, ki je skupino popeljala na glasbeni vrh. Njihova glasbena revolucija

je močno vplivala na svet mladih tistega časa in oblikovala glasbeno sceno, ki je zaznamovala generacijo. Kameleoni so tako postali simbol tistega obdobja in pustili neizbrisen pečat v zgodovini slovenske glasbe.

Kakšen pa je bil Koper, v katerem je skupina nastala?

Marjan: Koper je bil nič. Bilo je eno veliko gradbišče. Mladina je hodila okoli, ni vedela, kam – sedeli so pri Loggi in debatirali. Ni bilo slabo, bilo je lepo, veselo ... bolj veselo kot zdaj.

Tulio: Bolj kot lokali so bile mlekarne. V lokalih je bil alkohol, mi pa ga takrat še nismo poznali. Bistvena razlika med takrat in danes je v tem, da ni bilo toliko kavarn, ni

(Foto: Jaka Ivančič)

bilo toliko diskotek. Število gramofonov je bilo manjše, mi pa smo imeli raje radijske sprejemnike in mogoče televizijo. Bili smo edini bend, ki je v živo igral glasbo, ki so jo poslušali. Naredili smo tudi nekaj avtorskih pesmi.

Se poznate iz srednje šole?

Vsi: Tudi osnovne.

Vanja: Na začetku zgodbe so bili Jadran, Marjan, Tulio in Danilo, ki je umrl. Imeli so prvi koncert v mladinskem klubu, ki se je takrat imenoval Ray Charles, kar je bila cela piz ..., ker je bilo to tuje ime. Igrali so septembra, jaz pa sem prišel konec januarja. Vadili smo pri Jadranovih starših, na šofitu (podstrešju). Jadran je imel moderen radio, na katerem smo poslušali Radio Luxemburg. Tam smo poslušali nove komade in se učili, kako jih igrati.

Jadran: Smo jih tudi snemali. To podstrešje se je obdržalo: še vedno gremo tja in še bomo!

Marjan: Bili smo tam, ko smo snemali dokumentarni film. Sprehodili smo se po nadstrešku ... še vedno so stvari, ki te pretresejo in vrnejo v stare čase.

Jadran: Sosedje se niso pritoževali. Hitro so se navadili. Včasih smo vadili po deseti uri, pa tudi ves dan.

Tulio: Več pripomb je bilo na Titovem trgu. Starejši so kričali na nas, naj si ostrizemo lase. "Pejdi po škarje, lej ga, ostrizi ga!"

Sta se Koper in Trst takrat močno razlikovala?

Tulio: Velika razlika je obstajala, ja. V Kopru se je komaj odprlo pristanišče, imeli so južne sadeže, banane. V Trstu pa smo dobili vse, kar smo potrebovali kot glasbeniki.

Marjan: Ko smo Kameleoni prvič prišli na sceno, smo špricali šolo, da smo šli na tekmovanje v Zagreb, kjer smo zmagali. Takrat se je spremenila Jugoslavija. Takrat je bil konec. Ko smo se vrnili, so novinarji iz vse Jugoslavije prišli v Koper. Imeli smo vsak dan po dva intervjuja. Kar naenkrat je bil Koper na vseh naslovnih po vsej Jugoslaviji. Koper je takrat postal evropsko mesto. Klicali so ga jugoslovanski Liverpool.

Zakaj so vas primerjali z Beatlesi?

Vanja: Na televiziji smo videli nastop Beatlov, kako so dekleta padala v nezavest na njihovih koncertih. Enako se je začelo dogajati nam. Počeli smo nekaj, česar tu še ni bilo ali je bilo celo prepovedano.

Bili ste nekaj avantgardnega za tiste čase.

Vanja: Takrat smo imeli svoje krojače. V Toperju v Celju so nam delali srajce. Nekateri so imeli srajce s kratkimi ovratniki, jaz pa sem enkrat želel dolge. Tiste smo nosili na koncertih. Na koncu sem eno raztrgal in vrgel v publiko. Drugi dan so jo že nosili, po delih.

Marjan: Najhuje je bilo v Splitu. Šli smo na teraso in publika, ki je divjala za nami, nam je tudi trgala srajce. Enkrat je prišel fant s krvavim ovratnikom in me prosil, naj mu ga podpišem. Nisem mogel verjeti, česa vse so sposobni.

Kako vas je sprejela Jugoslavija?

Marjan: Spremenili smo jo kot palačinko. Dokler nas ni bilo, ni bilo nič. Ko smo mi zasvetili, je zasvetila Jugoslavija, mladina je vstala. Prinesli smo zahod in predstavili, kako je živeti tam zunaj. Takrat so se vsi bali. Imeli smo mogoče srečo, da smo imeli Tita, ki je vse to dopustil. Na koncu smo postali tako močni, da so nas razdelili in poslali v vojsko. Ko smo nastopali v Beogradu, je bilo toliko ljudi na koncertu ... samo na tekmi med Zvezdo in Partizanom jih je bilo več.

Tulio: Tudi v Zagrebu, ko smo snemali dokumentarec, so se pojavili glasbeniki in širša javnost, ki nas še danes zelo ceni.

Jadran: Naš prijatelj Rajmon Rujić, ki je bil prav tako na tekmovanju, je bil kasneje glavni skladatelj Oliverja Dragojevića. Pred enim mesecem mi je poslal prispevek o tekmovanju. Takrat je igral v skupini Delfini.

Tulio: Oni so takrat iz Nemčije prinesli Mramor, kamen in železo – to je bila pesem pokojnega avtorja Dravija Deutschera. Na istem festivalu so igrali to pesem, mi pa smo igrali svoje. Delili smo si prvo mesto – oni so bili lokalni, mi pa smo bili nekaj posebnega, lepi, sijali smo na odru. Te energije, ki jo imamo še danes in jo prenašamo na publiko, se ne moreš priučiti.

Kaj pa v Ljubljani?

Tulio: Medtem ko Ljubljana malo škripa ...

Vanja: Slovenska zavist ...

Marjan: Še danes ne morejo preboleti tistih časov. Ljubosumje je še vedno prisotno. V tistih časih so nas celo "kenslali". Imeli so svoje bende, ki pa niso imeli

možnosti proti nam. Niso nas hoteli sprejeti. V Ljubljani, kjer je bilo središče ...

Ali mislite, da bi se vaša skupina v sodobnem času uveljavila enako?

Marjan: Ne, danes ne. Mi smo bili rojeni za tisti čas. Imeli smo glasbo v glavi. Danes ni več glasbe.

Tulio: Popularna glasba je umetna. In to je razvoj.

Jadran: Takrat je bil beat. Rock'n'roll, beat in soul. To je baza za vse, kar se danes dela. Mi smo igrali beat. Ni še bil rock. To je prišlo šele kasneje. Je bil pa rock'n'roll, Presley.

Marjan: Še zdaj imamo komade, ki so naši. Slovimo po petglasnem petju. Zbor pri nas zveni neverjetno. Ko nekaj zapojemo, to zveni kot zmaj.

Tulio: „Never change the winning horse.“ Ko enkrat dosežeš uspeh, se držiš tega. Jedro ostane tam, kjer se je začel uspeh. Danes smo v kapitalizmu, vse je povezano z denarjem. Takrat so bile še ideologije, ki so spreminjale svet. Denar je bil tudi prisoten, vendar je bil kanaliziran.

Pet mladih fantov je očaralo vso Jugoslavijo. A za vami je stala tudi ženska, ki je poskrbela, da je vse potekalo tako, kot mora, Olga Ogrin.

Marjan: Vadili smo pri Jadranu, Olga pa je skrbela za nas.

Bila je zelo močna organizatorica in je naredila stvari, ki so se zdele nemogoče. Recimo koncert v Hali Tivoli. Takrat je bila Hala Tivoli nova, moral si se sezuti, preden si vstopil. Ona je poskrbela, da so tam nastopili Kameleoni.

Tulio: Olga je vedela, kako pristopiti k avtoritetam. Ko smo imeli koncert v Hali Tivoli, so mislili, da bomo vse razbili. Potem se je zgodilo nasprotno: mladina je uživala in plesala. S tem smo tudi pomirili oblast, tisti, ki so nas nadzirali za zaveso, pa so jim povedali, da mladina ni tako nasilna in uničujoča, kot so menili, da bo.

Vanja: Na prvem koncertu so udbovci predstavljali petino občinstva, tipi v dolgih plaščih ...

Tulio: Ko smo igrali v Pipersu v Milanu, sem spoznal Američanko. Družili smo se. Bila je iz Vicenze, kjer se je nahajala velika ameriška baza. Poslali so jo kot vabo, da vidi, kaj delamo, kaj delamo tam onkraj železne zavese, poslali so jo kot špijuna. Tako je bilo izven meja naše države.

Vanja: Tukaj pa so o nas poročali otroci udbovcev, ki so spremljali, s kom se družimo in kaj delamo. Bolelo jih je, da nismo delali nič slabega, dosegli pa smo več kot oni. Bolj smo organizirali mladino kot oni z njihovimi načeli.

Marjan: Iskali so razlog, da nas razpustijo. Zgoraj, na vrhu, so nas nekako nekaj časa pustili, ker so videli, da je to nekaj dobrega.

Ste imeli kakšne privilegije?

Vanja: Ma, vsi smo imeli enake možnosti! Drugi so imeli celo boljše, ampak se niso šli zares.

Tulio: Mi smo bili prvi "boyband" v Jugoslaviji.

Marjan: Vse, kar smo zaslužili, smo investirali v zvok, v kakovost, inštrumente, vaje. V oblačila. Bili smo kompletni. Bili smo samostojni. Drugi o tem niso niti sanjali. Mi smo bili convinti. Največja sreča pa je bila, da smo vedno držali skupaj. Nikoli se nismo prepirali. Še danes težko dobiš pet ljudi, ki bi držali skupaj.

Pa ste se kdaj prepirali?

Vsi: Ja, pa saj to je normalno.

Zaradi žensk?

Marjan: Prav zaradi njih (smeh).

Vanja: Povabili so nas v Beograd, prvič in prišli smo

na nogometno igrišče, na koncert skupine Siluete. Tam je bil tudi Zoran Miščević, na dogodku so pekli koruzo. Nenadoma je nekaj letelo mimo njegove glave, takrat sem pomislil, kam smo prišli. Dobili smo ponudbo za še en koncert in ostali smo tri dni. Objavili so nas na plakatih in razglašali, da bomo imeli koncert. Takrat smo nastopali pred 30.000 ljudmi, morda celo več. Spali smo v hotelu, a potem nas niso želeli več sprejeti. Ženske so se postavile v dolge kolone.

A pogrešate te čase, ko so se pisala pisma?

Vsi: Da.

Marjan: Takrat smo imeli klub Kameleon v Zagrebu, ki je štel 5.000 ljudi. Imeli smo tri tajnice, ki so odgovarjale na pisma. Seveda smo jih tudi brali.

Tulio: Trajalo je malo dlje. Imel sem punco, ki se je preselila v Ljubljano in sva si izmenjala po dve pismi na teden. Danes pa smo vsi na telefonih.

Marjan: Sploh ne znamo več pisati.

Vanja: Pismo je dokument. Nismo pisali samo dekletom, ampak tudi prijateljem. Zdaj bi bilo zelo zanimivo prebrati ta pisma, saj so dokument nekega časa.

Tulio: Od prve punce imam kup pisem, visok približno šest centimetrov, ker sva si veliko pisala.

Kako je bilo z moškimi oboževalci?

Marjan: Vsi so nas imeli radi. Zanimivo je bilo pri krojačih. Nikoli nismo hoteli iti vsak posebej, oni so pa vedno hoteli, da pride vsak zase.

Tulio: Štos je v tem: na naše koncerte je prihajalo veliko deklet. Tja, kjer so dekleta, pridejo tudi moški. In so čakali.

Vanja: Takrat se je še plesalo. Najraje so prihajali na nastope v Arrigoni.

Tulio: Poznam par, ki sta od takrat skupaj kot mož in žena. Spoznala sta se na naših plesih in sta že skoraj 60 let poročena. Takih je še veliko.

Kateri koncert vam je ostal v najlepšem spominu?

Marjan: Toliko je koncertov. Eden izmed njih je Kalemegdan.

Vanja: Odprli smo košarkarsko dvorano v Splitu. To tudi ostane v spominu.

Tulio: Pa tudi košarkarsko igrišče v Zadru. Polno ljudi. So mi raztrgali srajco. Hala Tivoli, Šalata v Zagrebu.

Marjan: Ne smemo pozabiti prvega koncerta v Ljubljani, na sejmu, Gospodarsko razstavišče v Ljubljani.

Tulio: Ravno na Gospodarskem razstavišču sta bili dve bandi, viška in šišenska. Radi so se topli. Takrat smo imeli stojala mikrofonov na polovici, da smo se lahko branili.

Jadran: Grozili so nam.

Marjan: Vanja jih je umiril. Prišli so s ketnami in ropotali. Vanja je prišel in se pogovarjal z njimi. Razmišljali so, kako si upa. Vanja jim je rekel, da morajo navijati za nas. "Zdaj smo mi vaši frendi, vi ste promotorji Kameleonov." Obrnili so se in prešli na našo stran.

Vanja: Zdaj je smešno, ampak takrat je bilo kar napeto.

Tulio: Tisti, ki so še živi, se ob srečanju še vedno spominjo koncertov v Žalcu. Tudi v Ma-

riboru je bilo podobno. Štajerci so se radi pretepali med sabo, vroča kri. A z nami so bili frendi. Še vedno smo njihovi.

Ste ustvarili tudi pomembne stike?

Tulio: Na račun poznanstev smo prišli v klub Pipers. Na Senju smo igrali, potem smo dobili vabilo na koncert.

Vanja: Oče, lastnik Piperja, je bil s hčerko na dopustu. Nismo pričakovali, da bo prišel zvečer na naš koncert. Po koncertu smo ga pozdravili. Rekel je: "Pridite naslednji teden v Milano, bomo podpisali pogodbo." Tam so takrat igrane same svetovne zvezde.

Jadran: En teden pred nami je nastopal Hendrix.

Vanja: Tudi ansambel Los Bravos, s hitom Black is Black, ki je bil en mesec na vseh svetovnih lestvicah.

Vanja: Takrat smo lahko izbirali, kar nam je

bilo všeč. Imeli smo ponudbe največjih založb, kot sta Phillips in RCA. To nas ni zanimalo. Ustanovitelj našega fan kluba je imel tudi Beatles fan klub. Takrat nas je povezal z njimi. Naša glasba je prišla tudi do Paula McCartneyja, vendar tega nismo uresničili.

Imeli ste številne ponudbe, a ste sledili svojemu idealu. Ste kogarkoli poslušali?

Vsi: Ne.

Jadran: Na samem začetku smo imeli profesorico za petje iz Trsta. Učila je operno petje. Njo smo kar poslušali.

Tulio: Spomnim se, ko je rekla, da pozna le enega peva, ki je iz Napolija, ki poje tako visoko kot Danilo. To je bil Albano. Zato nismo potrebovali žensk v skupini. Danilo je imel neverjetno visok glas, Jadran in Marjan pa imata take falsete, da nadomestita določene glasove.

Ob 60. obletnici pripravljate velik koncert. Kakšna čustva prebujajo ta dogodek v vas, še posebej, ker bo potekal na rojstni dan pokojnega Danila Kocjančiča?

Tulio: Čustva so vedno prisotna. Bo nastop čustven? Ne gre le za rojstni dan, ampak za nekaj več. Zadnjič smo nastopali lani, zadnje skupne nastope smo pa imeli leta 1995. Zdaj pa se v nas prebujajo spomini in tista nostalgija. Metuljčki v trebuhu. To je dobro, saj prinaša pozitiven občutek, veselje do nastopa in do ljudi. Zagotovo bodo prisotne tri generacije – starši, otroci in tudi vnuki. Vemo, kako se odzivajo tisti, ki nas poznajo že od samega začetka. Leta 1981 smo imeli koncert v Portorožu, v Avditoriju. Leto dni po Titovi smrti. S tem koncertom smo ljudi popeljali nazaj v mladost, ki je bila brezskrbna in polna energije. Koncert, ki prihaja, nam pomeni veliko. Mislim, da bo zelo uspešen in da bomo ponovno pustili sporočilo tudi mladim – da se življenje ne konča pri 25 ali 30, ko se poročiš, ampak da lahko tudi v pozni starosti ustvarjaš, nastopaš in poješ.

Za konec smo poslušali novo pesem, ki so je Kameleoni ustvarili pred nekaj meseci. Vi pa jo boste lahko slišali na koncertu.

Milica Golijanin

MODRA LINJA HOLDING

KAMP FIESA
d.o.o., Portorož

Lucija, Liminjanska c. 96, 6320 Portorož
Gsm: +386 41 618 541, Tel.: +386 5 677 87 77, + 386 5 674 62 30
E-pošta: kamp.fiesa@gmail.com

Toyota Professional

OD **259** €
NA MESEC
BREZ DDV

DO 10 LET JAMSTVA

Povprečna poraba goriva vozila Toyota Proace MAX: od 6,4 do 13,5 l/100 km in emisije CO₂: od 169 do 355 g/km. Emisija skatopnjaja modela Proace MAX: EURO 6E. Emisija NOx je od 16 do 42,8 mg/km. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delce PM₁₀ in PM_{2,5}, ter dušikovih oksidov. Popretek tovorniške garancije vam ponujamo brezplačno vključitev v program jamstva Toyota Relax (vse do starosti 10 let ali 200.000 km). Vrsta financiranja: finančni leasing - predračunska vrednost predmeta financiranja: €24.579,00 brez ddv • lastna udeležba (polog): €5.050,00 brez ddv • znesek financiranja: €19.529,00 brez ddv • število obrokov: 36 - mesečno plačevanje: €259 - obrok sečasutajranjapogodbenepreminjajo • zadnji obrok: €12.901,89 - stroški odbitve: €450,00 - skupaj plačila na začetku: €10.907,38 - skupni znesek za plačilo brez lastne udeležbe: €22.675,89 brez ddv - predvideno število kilometrov na leto 30.000 - efektivna obrestna mera: 6,63% na dan 24.10.2024. Slika je simbolična.

POVSEM NOVI PROACE
MAX

CENTER JEREB | 05 61 68 001

Modno na bele strmine

SMERNICE ZA SMUČARSKO SEZONO 2025.

Tudi smučarska oprema je v zadnjih letih postala pomemben del modnega sveta. Številne svetovno priznane modne hiše so se povezale s smučarskimi znamkami in rezultat sodelovanja so zanimivi modni smučarski kosi. Modni znamki Giorgio in Emporio Armani sta v svojih kolekcijah poudarili vpliv smučarske estetike, pri čemer so ključni elementi krznene dodatki in visoko zmogljivi materiali. Po drugi strani pa postaja vedno bolj priljubljen celoten videz v eni barvi. Tako številne modne znamke promovirajo enobarvne outfite, kjer se smučarski in deskarski kosi ujema v eni

barvi od glave do pet.

Seveda pa tiste bolj pogumne lahko presenetite kot Chiara Ferragni, ki je za svoj zimski pobeg izbrala drzen leopardji smučarski kombinezon, s katerim prav gotovo ni ostala neopažena.

OD SMUČANJA DO APRÈS-SKI ELEGANCE

Après-ski kultura je letos enako pomembna kot sama smuka. To pomeni, da smučarska oprema ni več le funkcionalna, temveč mora omogočati prehod iz dneva na belih strminah v večerne družabne trenutke ob kaminu ali v apres-skijih ob smučiščih. Priljubljeni kosi v tej sezoni tako

vključujejo mehke puloverje, krznene bunde in razkošne plašče iz umetnega krzna ter luksuzne dodatke, kot so pleteni šali in torbice.

Eden izmed zelo iskanih modnih kosov so letos tudi oblikovalska smučarska očala, pri čemer so Celine, Chanel in Gucci med najbolj priljubljenimi izbirami tako zvezdnic kot tudi drugih modnih navdušenk na belih strminah.

BANDANE – MODNI IN FUNKCIONALNI DODATEK

Bandane so se na smučišča vrnile kot priljubljen modni dodatek. Poleg tega, da dopolnjujejo zimske outfite, so tudi izjemno

praktične, saj zaščitijo pred vetrom in mrazom. Letos jih pogosto vidimo v drznih barvah in vzorcih, kot so živalski potiski, karo in retro motivi. Bandane nosijo tako profesionalni smučarji kot ljubitelji après-ski mode, pri čemer jih nekateri povezujejo s kapami, drugi pa jih nosijo samostojno kot naglavni trak ali okrog vratu. Njihova vsestranskost in nostalgičen pridih sta poskrbela, da so postale nepogrešljiv dodatek zimske sezone.

MOON BOOT SO ŠE VEDNO »IN«

Sodeč po objavah na družbenih medijih, so Moon Boot še vedno eden izmed najbolj priljubljenih modelov obutve za zimske dni,

tako na snegu kot v mestu. Njihova prepoznavna oblika in izjemna funkcionalnost sta jih naredili za priljubljeno izbiro mnogih zvezdnic in drugih vplivnic. Srečamo jih tako v klasičnih kot tudi pastelnih barvah ter metalik izvedbah, pa tudi z živalskimi potiski, ki prinašajo še več glamurja na snežne strmine.

Kot zanimivost naj dodamo, da je bil prvi model slovitih Moon Boot zasnovan že leta 1970, ko je italijanski oblikovalec Giancarlo Zanatta navdih zanje dobil pri astronautih misije Apollo 11. Danes Moon Boot ostaja simbol zimskega luksuza in funkcionalnosti. Njihova lahkotnost, nepremočljivost in prepoznavna silhueta zagotavljajo udo-

ANDREJA ČMAJ FAKIN

bje ter toploto, ne glede na to, ali jih nosite na smučišču ali mestnih ulicah.

NAJEM NAMESTO NAKUPA

Sicer se trajnostni trendi vse bolj uveljavljajo tudi v smučarskem svetu. Tako so na voljo nekatere platforme za izposajo oblačil, ki so v trenutni sezoni zabeležile izjemno rast povpraševanja po najemu smučarske opreme. Najem namreč omogoča dostop do vrhunskih dizajnerskih kosov po bistveno nižjih cenah, hkrati pa odpravlja potrebo po shranjevanju opreme izven sezone.

Foto: Instagram

PREVERJAMO URBAN MITE

Pred nami je pustni vikend, ki ga bo marsikdo izkoristil za norčije, zabavo, dobro hrano in pa seveda tudi in še vedno so najpogostejše maske tako med odraslimi kot med otroki povezane z živalskim svetom in naravo. V soboto bomo lahko videli, kako se po ulicah mest sprehajajo levi, tigri, sloni, opice, volkovi, pande, koale, krave ... Ravno narava in živali pa so pogosto povezani z napačnimi prepričanji, ki se prenašajo iz roda v rod. Poglejmo si nekaj najbolj razširjenih mitov o živalih in naravi ter skupaj odkrijmo pravo resnico.

NE DRŽI

© BRIGHTSIDE

Netopirji so slepi.

Ni res. Netopirji vidijo in to zelo dobro, predvsem v temi, saj so to nočne živali. Vendar pa oči niso njihovo glavno čutilo za vid. Za navigacijo v temi uporabljajo eholokacijo – z oddajanjem neslišnih ultrazvočnih klicev si ustvarijo popolno sliko lokacije, kjer se nahajajo.

Zlata ribica ima slab spomin.

Ni res. Skupina Zmelkoov v svoji znani pesmi prepeva: »Jaz si ne zapomnim nič, imam spomin kot zlata ribica.« Morda bo Goga moral besedilo pesmi malo prilagoditi, dokazano je namreč, da imajo zla-

DRŽI

te ribice dejansko zelo dober spomin, ki lahko traja tudi mesece. Naučijo se prepoznati lastnike in tudi različne vzorce hranjenja.

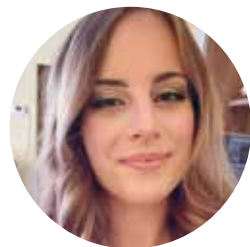
Psi so barvno slepi.

Delno drži. Psi vidijo drugače kot ljudje. So kratkovidni, vidijo odtenke modre, rumsne in sive. Ne vidijo pa rdečih in zelenih odtenkov.

Če se deževnika prepolovi, bosta oba dela preživela.

Ne drži. Le prednji del deževnika lahko v nekaterih primerih preživi (pa še to redko) in regenerira svojo zadnjico. Zadnji

MANCA
HRIBOVŠEK

del brez ključnih organov ne more preživeti.

Kamele v svojih grbah shranjujejo vodo.

Ne drži. Včasih je bilo zmotno prepričanje, da lahko kamele brez vode preživijo teden ali več, zato ker imajo zalogo vode shranjeno v svojih grbah. Vendar je to samo mit. Resnica je ta, da je v grbah maščobno tkivo, ki kamelam pomaga preživeti, ko pride do pomanjkanja hrane.

Biki se razjezijo, ko vidijo rdečo barvo.

Ne drži. Biki rdeče barve sploh ne vidijo. V resnici jih razdraži gibanje plašča matorja, ne pa njegova barva.

Morske zvezde lahko regenerirajo svoje okončine.

Drži. Morske zvezde imajo sposobnost, da lahko izgubljeni ud nadomestijo z novim. Ta proces je sicer dolgotrajen in lahko traja več mesecev ali celo let.

Morski pes lahko zazna človeško kri z druge strani oceana.

Ne drži. Morski psi sicer imajo zelo občutljiv voh, vendar krvi ne zaznajo, če so kilometre oddaljeni od nje. Običajno zaznajo kri v koncentraciji en del na milijon, kar pomeni kapljo krvi v bazenu olimpijske velikosti.

Veliko takih in drugačnih zanimivosti lahko tudi sami poiščete na preverjenih spletnih straneh, ki se poglobljeno ukvarjajo z naravo in živalskim svetom. Sama sem se ob raziskovanju izjemno zabavala in izvedela marsikaj novega.

A imate morda idejo, o katerih mitih naj pišem naslednjič? Je katera tema, ki vas še posebej zanima in si želite, da jo skupaj raziščemo? Napišite mi na manca.hribovsek@obalaplus.si.

Vrt v marcu

SAŠO
MEJAK

Prišel je marec, zato je po hladnem februarju in zimskem počitku potrebno krepko zavhati rokave. Obstoječe rastline pričrejo z rastjo, nove pa posadimo v pripravljene gredice, poberejo preostali por, radič, motovilec, endivijo, da prepustijo prostor drugim vrtninam. Marca so specializirane trgovine že založene s sadilnim materialom, samo odločiti se moramo, kaj bomo sadili. Pred sajenjem je potrebno v gredice vdlati še organska gnojila in postaviti namakalne cevi. Glede na temperature lahko posejemo solate, peteršilj, špinac, grah, korenček, rukolo, čas je tudi za krompir. Že februarja smo ga dali nakaliti, tako da je primeren za sajenje.

Zeliščni vrt se tudi začne prebujati, z višjimi temperaturami začnejo novi poganjki kot artičoke, beluši, luštrek, šetraj, mete, melisa. Rastline pregledamo, odstranimo poškodovane in posušene dele, odstranimo tudi plevela in dodamo organsko gnoji-

lo, da bodo imele dovolj hranil v ravnem obdobju. Čas je tudi za sajenje novih rastlin ali zamenjavo izčrpanih. V specializiranih trgovinah je že velika ponudba dišavnice, ki jih uporabljamo v kuhinji, zato jih lahko nasadimo v korita na okenskih policah.

V sadnem delu vrta nadaljujemo z nedokončanimi zimskimi opravili, obrezovanjem pri kakijih, oljkah, jablanah, hruškah, ribezu, malinah, robidah, ... Če so temperature ugodne, opravimo tudi osnovno gnojenje sadnega drevja, citrusov, jagodičevja. Izberemo pravo gnojilo in količino, s čimer bomo pripomogli k optimalnemu razvoju in kakovostnim plodovom. Marca lahko opravimo še zimsko škropljenje, najbolje z naravnimi pripravki.

Kdor je bil priden jeseni, lahko v vrtu uživa v polnem razcvetu tulipanov, narcis, hijacint in ostalih drobnih čebulnic. Prihaja čas primul, belis, spominčic, mačeh, da nam krasijo vrt, dokler ne zacvetijo enoletnice. Čas je primeren tudi za gnojenje okrasnih grmovnic in dreves, vrtnic, živih mej, ki jih še vedno lahko porežemo na željeno višino. Tudi korita za balkonske police lahko zasadiamo s primulami, mačehami in ciklamami, pri tem

pa je pomembno, da izberemo primeren substrat za uspešen razvoj.

Na travnih površinah je marca precej dela. Potrebno jih je prezračiti s primernimi motornimi prezračevalniki. Mah in odvečno travo odstranimo in kjer je potrebno, dosejemo travo, za kar uporabimo kakovostno oplašena semena z visoko kaljivostjo. Opraviti moramo tudi prvo gnojenje travne ruše s specialnimi gnojili. Preveriti je potrebno namakalni sistem, v kolikor imamo tudi vodni objekt, ga lahko pripravimo, da nas bo razveseljeval v poletnih mesecih.

ELEKTROCENTER

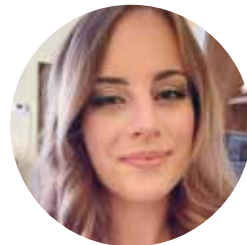
Salon svetil in največja ponudba elektromateriala
Vanganelška c. 6, Koper • www.elektro-center.si
Tel.: 05/ 612 1500 • GSM: 041 283 385

Vabljeni v specializirano trgovino z elektrotehničnim materialom • Z načinom samopostrežbe za vaš hitrejši nakup

RECEPT NONE OLGE

Kokosove kocke

MANCA HRIBOVŠEK

JA, JA, SAJ VEM, DA STE V TOKRATNI ŠTEVILKI PRIČAKOVALI KAJ BOLJ PUSTNEGA, AMPAK SE MI ZDI, DA SO RECEPTI ZA PUSTNE KROFE, KROŠTOLE, MIŠKE IN PODOBNE MASTNE DOBROTE ZNAČILNE ZA TA ČAS ŽE NA VSAKEM KORAKU, NA VSAKI SPLETNI STRANI IN V VSAKI REVIJI ALI ČASOPISU, KI GA ODPRETE.

Zato sem se odločila, da bom danes z vami podelila recept za odlične domače kokosove kocke, ki vam jih lahko pomagajo pripraviti tudi otroci. Predvsem jim bo v veselje potopiti kocke v stolpljeno čokolado, jih povaljati v kokos in na koncu, kar je tudi najbolj pomemben korak, polizati prste. Ne pozabite, da se na pepelnično sredo, 5. marca, pokoplje pusta in s tem se prične 40-dnevni post, ki traja do velike noči, ki bo letos 20. aprila. Zato si kocke pripravite še pred tem datumom. Sedaj pa zavijajte rokave in veselo na delo.

Sestavine za biskvit:

- 4 jajca
- 200 gramov sladkorja
- 200 mililitrov mleka
- 100 mililitrov olja
- 300 gramov moke
- 1 vanilijev sladkor
- 1 pecilni prašek

Sestavine za čokoladni preliv:

- 200 gramov jedilne čokolade
- 200 gramov masla
- 200 mililitrov mleka
- 100 gramov sladkorja

Za posip boste potrebovali 200 gramov kokosove moke.

Postopek priprave biskvita:

V posodo ubijemo jajca, ki jim dodamo navaden in vanilijev sladkor. S paličnim mešalnikom mešamo toliko časa, da dobimo penasto zmes. Dodamo mleko in olje ter premešamo. V moko vmešamo pecilni prašek in dodamo že prej pripravljeno zmes iz jajc, sladkorja, mleka in olja. Dobro premešamo, da ne nastanejo grudice. Maso vlijemo v pekač (približno 30x20 cm) obložen s peki papirjem. Pečemo v predhodno segreti pečici na 180 °C približno 25 minut (preverimo z zobotrebcom). Ko se biskvit ohladi, ga narežemo na poljubno velike kocke.

Priprava preliva:

V posodi raztopimo maslo, dodamo čokolado, mleko in sladkor. Mešamo toliko časa, dokler ne dobimo gladke in enotne zmesi. Pustimo, da se nekoliko ohladi.

Nato se začne najbolj zabaven del. Vsako kocko pomočimo v stolpljeno čokolado, odcedimo in povaljamo v kokosovo moko. Počakamo, da se čokolada strdi in postrežemo. Najbolje je, da kocke čim prej pojemo, saj jih moramo sicer shraniti v hladilniku, zaradi česar postanejo suhe in trde.

Fotografije vaših kokosovih kock sprejemam na manca.hribovsek@obalaplus.si. Z veseljem pa lahko dodate tudi kakšno fotografijo pustnih krofov, mišk, kroštol in zraven pripišete idejo, kateri recept naj z vami delim v naslednji številki (ne pozabite, da bo to ravno med postom, tako da predlagajte nekaj zdravega).

GEODETSKE STORITVE d.o.o. PORTOROŽ

VBS d.o.o. Portorož
Obala 125, 6320 Portorož
tel.: 05/677-85-80
GSM: 031/637-176
e-mail: bogdan@vbs.si

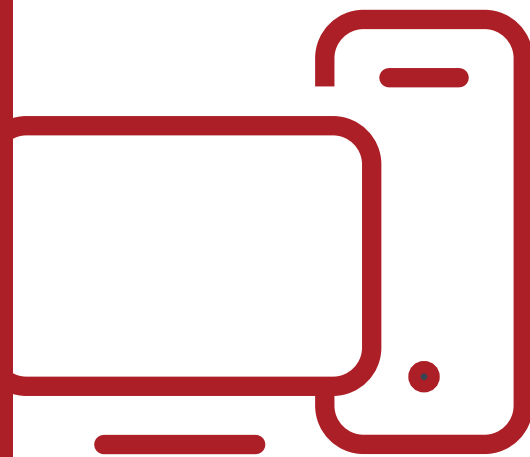
MESTO V NEMČIJU, V PORURIJU, JE OKROŽJE V KÖLNJU, NA VZHODNI STRANI RENA	FARMACEVT. PODJETJE V EGIPTU	11 ČRKA ABECEDE STARO ZDRAVILNO PROTI REVMI	HELENA URANJEK	HINKO SMREKAR	ZLEBIČ V DESKAH, DOGAH	1 ČRKA IMENA PLAVALCA STRELA	AVSTRJSKI PISATELJ JAKOV	KÖLNSKI NADŠKOF, SVETNIK (U.1075)	HERMAN AVANDI	KEMIJSKI ZNAK ZA KALIJ	PRINCIP, POČELO	NOVO-ZELANDSKI PRAKUŠČAR, HATERIJA	FENIČANSKA BOGINJA LJUBEZNI IN PLODNOSTI
SLOVENSKA PEVKA BOŽIC						MUSLIMAN. BOG SIRSKI POLITIK BAŠAR AL				SLAPU PODOBNA IZSTOPAJOČA STENA			
OSEBA IZ BIBLIJE			STAREJŠI KOS POHIŠTVA KOSILO (KNJIZ.)							BELGIJSKI PISEC OCTAVE ANGLEŠKA PIVNICA			
SLOVENSKI PEVEC IRGOLIC				TRN, BODICA (STAR.)					ŽIG (POG.) V STRUGI TEKOČA VODA				
GROBO MLETA KORUZA				DOLG LETALSKI NAPAD (ANGL.) DEL MARIBORA				HAZARDNA IGRA	ČINGIZ AJTMATOV				
SESTAVIL BORIS KALIŠEK	PLITVEJŠA KOTANJA S STOJEČO VODO	JAVEN POZIV UKAZ ZA IZVRŠITEV (PUBL.)			DUŠAN NEČAK FINSKI PESNIK KAARLO		REIEC ČEBEL SLO. IGRALEC KEKA MATIJA						
MARTINA NOVAK			GRŠKO OPORNIŠKO GIBANJE BIBLIJSKI PREROK			ANTIČNO RAČUNALO MESTO V FRANCIJI				NIZOZEMSKI ASTRONOM JAN HENDRIK BRENCELJ (POG.)			
SOD (NAR.)				PRISTANIŠČE V ESTONIJI				BEOTIJEC	NAPAKA, KVAR, MOTNJA			ANTON AŠKERC SLOVENSKO SMUČIŠČE	
OTOK V INDONEZIJU				ČLAN VLADAVINE TREH MOŽ OPAŽNA PLOŠČA					ODRASEL SAMEC GOVEDA NEMŠKA POP PEVKA			REKA V NEMČIJI	SRBSKO MOŠKO IME, ALEKSANDAR
VRV, KONOPEC (REDKO)					VEČJA ALI MANJŠA GLOBEL NA ZEMELJSKEM POVRŠJU					AVANS, NADAV RIMSKI BOG LJUBEZNI			
ALOJ PODOBNA TROPSKA RASTLINA					NIGERIJSKA ZVEZNA DRŽAVA SIMBOL KRŠČANSTVA			JUNAK IZ SLOVENSKEGA FILMA KEKEC OTROŠKA BOLEZEN					
SKUPEK IZROJENIH MALIGNIH CELIC TKIVA POVRHNIJCE, RAK	VASE ZAPRTA DRUŽBENA PLAST	DELOVNA SKUPINA NA KAKEM PODROČJU	ENICA (POG.) FLAMSKI SLIKAR ADAM VAN			VRANJI SAMEC SREDOZEMSKI OKRASNI GRM				EKSPLOZIVNO TELO POT, CESTA (LAT.)			
DREVO TROPSKE AFRIKE				RADJSKI NOVINAR TED POČELO TAOIZMA			NEKTAR, MANA GLAS PIŠČALKE		REKA V ANGLIJI AMERIŠKI IGRALEC TOMMY			IRENA ROMIH KUBANSKI POLITIK RAUL	STANE POTOKAR GRŠKI BOG VETROV
CENT, UTEŽNA ENOTA					PLOD BUKVE NINO ROBIČ			NERAZLOČNO NAPISANA ČRKA EDO MOHORKO				KRAJ V AVSTRILI PETER KLEPEC	
TRINOG, SAMODRŽEC, NASILNIK						PROSOJNA SNOV ZA OKNA						KONJ MAJHNE RASTI	
TVOREC, PISATELJ, PISEC												ŠKOTSKA RODOVNA SKUPNOST	

EDES: gr. odpor. gibanje INAD: farmacevtsko podjetje SARKIA: fin. pesnik NOORT: flam. slikar ASTARTA: fenič. boginja OORT: nizoz. astronom MAUS: belg. pisec

OBIŠČI NAS TUDI NA SPLETU!

www.obalaplus.si

**VSAKO
SOBOTO
NOV
RECEPT**

**VSAK DAN
NASVET
ZA BOLJŠE
ŽIVLJENJE**

**VSAK
PETEK
NAPOVEDNIK
DOGODKOV**

